

Planiranje karijere nakon završetka studija studenata sestrinstva Visoke tehničke škole u Bjelovaru

Kireta, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Technical College in Bjelovar / Visoka tehnička škola u Bjelovaru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:144:203812>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of Bjelovar University of Applied Sciences](#)

**VISOKA TEHNIČKA ŠKOLA U BJELOVARU
STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA**

ZAVRŠNI RAD BR. 43/SES/2016

**Planiranje karijere nakon završetka studija
studenata sestrištva Visoke tehničke škole u
Bjelovaru**

Ivan Kireta

Bjelovar, listopad 2016.

**VISOKA TEHNIČKA ŠKOLA U BJELOVARU
STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA**

ZAVRŠNI RAD BR. 43/SES/2016

**Planiranje karijere nakon završetka studija
studenta sestrinstva Visoke tehničke škole u
Bjelovaru**

Ivan Kireta

Bjelovar, listopad 2016.

Visoka tehnička škola u Bjelovaru

Trg E. Kvaternika 4, Bjelovar

1. DEFINIRANJE TEME ZAVRŠNOG RADA I POVJERENSTVA

Kandidat: **Kireta Ivan**

Datum: 30.05.2016.

Matični broj: 000940

JMBAG: 0314009282

Kolegij: **KLINIČKA MEDICINA IV - PSIHIJARIJA**

Naslov rada (tema): **Planiranje karijere nakon završetka studija studenata sestrinstva Visoke tehničke škole u Bjelovaru**

Mentor: **dr.sc. Marija Kudumija Slijepčević**

zvanje: **viši predavač**

Članovi Povjerenstva za završni rad:

1. Đurđica Grabovac, dipl.med.techn., predsjednik
2. dr.sc. Marija Kudumija Slijepčević, mentor
3. Ksenija Eljuga, dipl.med.techn., član

2. ZADATAK ZAVRŠNOG RADA BROJ: 43/SES/2016

U radu je potrebno istražiti kako studenti završne godine studija sestrinstva Visoke tehničke škole u Bjelovaru planiraju nastavak vlastite karijere i što očekuju od iste.

Presiječno i deskriptivno istraživanje bit će provedeno s ciljem utvrđivanja studentskog planiranja i očekivanja nakon završetka studija.

Opis najznačajnijih potreba u sestrinskoj profesiji koje će biti iznijeto u radu može pomoći u realnom sagledavanju mogućnosti i očekivanja te daljnjeg planiranja karijere budućih sestara i tehničara.

Zadatak uručen: 30.05.2016

Mentor: **dr.sc. Marija Kudumija Slijepčević**

ZAHVALA

Zahvaljujem se svim profesorima i predavačima Stručnog studija sestrinstva na prenesenom znanju, posebno svojoj mentorici dr.sc.Mariji Kudumiji Slijepčević, v.pred. na zanimljivim predavanjima tijekom ove tri godine studija te stručnoj pomoći tijekom izrade ovog rada kao i na izrazitoj motivaciji.

Zahvaljujem se cijeloj svojoj obitelji na podršci, strpljenju i pomoći tijekom cijelog mogeg trogodišnjeg školovanja u Bjelovaru.

Posebno se zahvaljujem Elizabeth i sestri Luciji bez kojih sve ovo ne bi bilo moguće.

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
1.1 <i>Uvod u profesiju sestrinstva.....</i>	<i>1</i>
1.2 <i>Povijest sestrinstva.....</i>	<i>3</i>
1.3 <i>Planiranje karijere.....</i>	<i>9</i>
2. Cilj istraživanja	11
3. Ispitanici i metode.....	12
4. Rezultati	13
4.1 <i>Demografski podaci</i>	<i>14</i>
4.2 <i>Osobna stajališta</i>	<i>16</i>
4.3 <i>Očekivanje studenata od radnog mjesta</i>	<i>22</i>
5. Rasprava	31
6. Zaključak	34
7. Literatura	35
8. Sažetak	37
9. Summary	38
10. Prilog.....	39

1. Uvod

1.1 Uvod u profesiju sestrinstva

Sestrinstvo se počinje u svijetu sve više shvaćati kao disciplina koja ima prepoznatljiv program djelovanja te je nezavisna od drugih disciplina u sustavu zdravstvene zaštite.

Iako je posao medicinske sestre/tehničara jedan od najhumanijih i najpotrebnijih poslova u cijelom čovječanstvu, ništa lakše nije bilo ni s njegovim razvojem. Od samih začetaka do današnjeg zavidnog stupnja je prošao težak put podcjenjivanja, diskriminacije i stereotipizacije koji su nažalost još uvijek prisutni u slabije razvijenim zemljama u kojima se takvi stručnjaci tretiraju kao potrošna i preopterećena radna snaga što dovodi do nezadovoljstva uvjetima rada te veličinom plaće što u konačnici dovodi i do „trbuhom za kruhom“ situacije kojoj se sve više okreću. U takvim situacijama gubi i država koja je školovala radne kapacitete, a i same medicinske sestre/tehničari koji se silom prilika moraju oprostiti od svega im poznatog u potrazi za boljim životom te na tom putu često nailaze na zapreke zbog kojih često zalutaju tom putu. Tad njihov posao prerasta u obavezu koju ispunjavaju samo da bi zaradili novac neophodan za vlastitu egzistenciju i kao rezultat takvog razmišljanja glavninu života provedu radeći posao koji ne vole [1].

Sam kineski filozof Konfucije je tvrdio: „Odaberi posao koji voliš i nećeš morati raditi nijedan dan u svom životu, “ i upravo ta misao potvrđuje srž sestrinstva, a to je da to ni nije posao već poziv koji iziskuje potpunu predanost i posvećenost koju je spreman pružiti samo istinski altruist koji posjeduje iskonsku plemenitost. Upravo takvog čovjeka i pokreću ispravni motivi prema kojima djeluje. On je samosvjestan i svoju ulogu u društvu ne shvaća olako i zna da odabir karijere predstavlja prekretnicu u njegovom životu koja će ga pratiti cijeli život. On se tada okreće iskustvu cjeloživotnog učenja i napretka jer medicinska sestra/tehničar je ujedno i prvi i najbliži zdravstveni stručnjak kojem se pacijenti obraćaju i kome poklanjaju svoje povjerenje na putu ozdravljenja.

Svjetska zdravstvena organizacija definira zdravlje kao stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsutnost bolesti i iznemoglosti. To je

krajnji cilj kojem teže svi ljudi i u čijem ostvarivanju se medicinska sestra/tehničar nalazi na svakom koraku tog puta kao glavni oslonac [2, 3, 4].

Medicinska sestra/tehničar nije samo zdravstveni djelatnik, ona je ujedno i znanstvenik koji iziskuje apsolutnu istinu te teži empirijskoj spoznaji. Uvijek nastoji na temelju prijašnjih iskustava stvoriti spregu znanja i vještina te ih upotrijebiti u daljnjem radu. Konstantnom brigom za pacijenta pokušava proniknuti u sve odlike pacijenta i uočava i najmanje detalje i promjene na pacijentu, bilo fizičke, bilo psihičke koje nekad u konačnici mogu biti od krucijalnog značenje i za sam život istoga.

Autosugestivno pozitivno promišljanje ima pozitivan učinak na pacijentovo sveukupno psihičko stanje koje se odražava i na fizičko. U medicini se događaju slučajevi kada bolesnici ne vide drugog izlaza iz svoje teške zdravstvene situacije te se tada okreću alternativnoj medicini i daje im se placebo bez njihova znanja. Na neke od bolesnika djelovanje je pozitivno i zdravstveno stanje im se popravi. Na taj se način vidi veliki utjecaj psihičkog stanja pojedinca koji je uvelike proporcionalan s onim fizičkim.

1.2 Povijest sestrinstva

Praksa pomaganja bolesnim ljudima se proteže još od antičkih vremena. Iako njeni ciljevi, a to su primarno poboljšanje zdravlja, pružanje neophodne skrbi te udobnost pacijenta, ostaju nepromijenjeni, značajno se mijenjala kvaliteta i način njenog izvođenja ovisno o društvenim prilikama u pojedinom povijesnom razdoblju.

Prvi poznati zapisi o sestrinskoj djelatnosti datiraju još od vremena uspona Rimskog Carstva, oko 300. godine. Stari Rimljani su bili napredna civilizacija s vizijom koja je pokušavala uspostaviti po jednu bolnicu u svakom gradu pod svojom okupacijom. Kao rezultat takvih intervencija, pojavile su se mnoge „medicinske sestre/tehničari“ koji su tijekom tog perioda uz liječnika doprinosili brizi za pacijenta u novostvorenim bolnicama. Usporedo s povijesnim i teritorijalnim promjenama Rimskog Carstva poput podjele 395. godine došlo je i do promjena u medicinskoj djelatnosti. Rimsko Carstvo se podijelilo na dva dijela, Zapadno i Istočno Rimsko Carstvo, koje se kasnije nazvalo Bizant [5].

Bizantsko Carstvo je odlučilo proširiti djelokrug djelatnosti i investirati u njen daljnji razvitak izgradnjom dviju potpuno opremljenih bolnica u glavnom središtu Carigradu u kojima su radili medicinske sestre/tehničari što nam daje naslutiti koliko je besmislena današnja spolna diskriminacija medicinskih sestara/tehničara kad su već u takvom davnom vremenu tu djelatnost mogli obavljati i muškarci i žene bez pravljenja razlika među njima. Kvaliteta obavljenog rada zasigurno ne ovisi o spolno determinirajućim osobinama pojedine osobe i najveća ironija je što mi danas živimo u „naprednom“ dobu i hvalimo se tehničkim dostignućima jer je to očito jedini napredak kojeg smo ostvarili od pradavnih vremena. Ovom bizantskom praksom je došlo do širenja sestrinske prakse na globalnoj skali koja se još više popularizirala u Europi u Srednjem vijeku za što je zaslužna katolička crkva [6].

Iako se Srednji vijek često naziva i mračnim dobom povijesti čovječanstva, on to zasigurno nije bio za sestrinstvo i njegov razvoj jer su u tom dobu postavljeni temelji moderne sestrinske djelatnosti i otvoren put ka napretku te djelatnosti. Njezinim obnašanjem su se pretežito bavile redovnice i redovnici čime se ona isključivo vezala za vjeru. To ni nije čudno jer smo već u prethodnim razmatranjima došli do zaključka da je kako sestrinstvo, tako i Božja služba poseban poziv koji se javlja u čovjekovoj nutrini. Već tada na vidjelo izlazi nesebičnost i plemenitost tog zvanja jer

se nisu pravile razlike između „običnih“ bolesnika, gubavaca i izbjeglica već je krajnji cilj bio pomoći bolesnom čovjeku. Djelokrug zdravstvene djelatnosti je uistinu bio razgranat [6].

Krajem 6. stoljeća i početkom 7. u Meridi je otvorena prva španjolska bolnica u kojoj su zdravstvenu djelatnost obavljale katoličke redovnice. I u Španjolskoj se nastavlja praksa nesebičnosti u kojoj se pomaže svim bolesnim ljudima bez obzira na spol, rasu, etničku pripadnost i vjeru.

U 9. stoljeću polako dolazi do zapuštanja i odumiranja europskih bolnica zbog burnih vikinških prodora, no unatoč tome, franački sukralj Karlo Veliki odlučuje ih obnoviti i opremiti najsuvremenijom opremom tog doba. Karlo također inzistira na tome da bolnice budu povezane sa svakom katedralom i sjemeništem unutar Europe što je značajno doprinijelo još većoj potražnji medicinskih sestara/tehničara.

Tijekom 10. i 11. stoljeća je počela intenzivnija ekspanzija sestrinstva primarno zbog različitih gospodarstvenih prilika diljem Europe. Područje bolnice širilo se i u samostanima, a i same redovnice su počele ići i u kućne posjete, nekad i u susjedno područje. Ovakva praksa je bila široko rasprostranjena diljem država poput Njemačke i Francuske. Zdravstvena praksa se nije samo obavljala u samostanima, već i u crkvama.

U 17. se stoljeću sestrinska praksa drastično smanjila čemu su prethodila zatvaranja samostana zbog Protestantske reforme, a samim time i zatvaranje bolnica kao sastavnih dijelova samostana i crkava. Zbog prethodno navedenih razloga je došlo do stagnacije sestrinske djelatnosti tijekom 17. i 18. stoljeća.

U 18. i 19. stoljeću sestrinstvo počinje poprimati oblik u kakvom ga poznajemo danas, a pioniri inovacija su primarno bili Sjeverna Amerika i Velika Britanija koji su se na različite načine plasirali na tržištu. Najznačajnija uloga u razvoju modernog sestrinstva pripada „dama s lampom“, Florence Nightingale.

Tijekom 19. stoljeća potreba za medicinskim sestrama/tehničarima je poprimila neslućene razmjere jer su sestre primarno bile potrebne na bojišnicama zbog brojnih ratnih previranja poput Krimskog rata i Civilnog rata. Njihova elementarna zadaća je bila briga oko povrijeđenih i bolesnih vojnika. Nightingale svoju slavnu sestrinsku karijeru počinje kao sestra tijekom Krimskog rata koji se odigrao sredinom 1850-ih godina. U to vrijeme su povrijeđeni vojnici često podliježali infekcijama koje su u konačnici vodile do smrti što je bilo podstaknuto nedostatkom higijene i nesterilnim uvjetima rada. Nightingale je to predvidjela kao glavni problem

te se za pomoć obratila britanskoj vladi koja joj je osigurala potrebna sredstva za poboljšanje higijene na ratištima i bolnicama. Zahvaljujući tome drastično se smanjio broj ranjenika koji su nekada umirali od infekcija. 1860. Nightingale je otvorila prvu školu za medicinske sestre/tehničare u Londonu gdje su se provodili iscrpni treninzi i obrazovanje budućih medicinskih sestara/tehničara.

Slika 1. Florence Nightingale kao ključna figura profesionalne sestrinske djelatnosti

Izvor: <http://sam-smith.net/wp-content/uploads/2013/05/wpid-Photo-May-8-2013-911-AM-e1368022422414.jpg>

Osim Florence, u povijesti sestrinstva se u tom vremenu pojavljivalo još nekoliko značajnih figura, a to su Clarissa Harlowe Barton koja je osnovala Američki Crveni križ nedugo nakon Civilnog rata dok su Linda Richards i Agnes Elizabeth Jones pomogle u stvaranju mnogobrojnih škola sestrinstva diljem Sjeverne Amerike i Japana.

Njemačka, Francuska i Velika Britanije su od svih europskih država ulagale najveći trud u modernizaciji sestrinske djelatnosti. Njemačka je vratile nekadašnje đakonice iz prošlog stoljeća koje su zapravo bile sestre čija je zadaća bila pružanje zdravstvene zaštite ženama. Povratak u punoj snazi su doživjele 1836. kad je Theodor Fliedner otvorio matičnu kuću đakonica od čega se taj vid obnašanja sestrinstva samo širi dalje.

U Francuskoj je sestrinstvo još uvijek bilo uglavnom povezano s religijom sve do početka 20. stoljeća kad dolazi do sekularizacije što je umnogome doprinijelo boljoj zdravstvenoj skrbi za pacijenta.

Moglo bi se reći da je sestrinstvo svoj najveći boom doživjelo s Prvim svjetskim ratom jer se uvidjelo koliko je zapravo potrebno kvalitetno školovati medicinske sestre/tehničare jer o njihovoj stručnosti ovisi u konačnici i sam život pacijenta.

Još 1860. kraljica Viktorija je počela s izgradnjom Vojne generalne bolnice za kojom se pojavila potreba zbog Krimskog rata.

Najcrnje točke našeg čovječanstva su zasigurno ratovi u kojima nikad nema pravog pobjednika jer obje strane uvijek trpe ljudske gubitke i još je žalosnije da su nam takvi događaji potrebni da uvidimo stvarne nedostatke našeg društva poput na primjer nedostatka kvalifikacija kod medicinskih sestara/tehničara.

U SAD-u je situacija bila mnogo drugačija nego u Europi zbog odsutnosti katoličkog uporišta što nam jasno daje do znanja da su iz cijele jednadžbe bile izbačene i redovnice.

Sestrinska djelatnost je službeno počela u 18. stoljeću kad je otvoren prvi dom za siromahe. Kako se kroz sljedećih nekoliko stoljeća SAD širio i napredovao, tako je i rastao broj novootvorenih bolnica, ali problem je bio u tome što su bolnice bile izdvojene od vlade jer se vlada bojala da će bolesna populacija zaraziti imućniju svojim bolestima pa bolnice nisu primale nikakva sredstva koja bi dobrodošla u školovanju radnih kadrova.

Većina brige sestara u takvim bolnicama je bila oko starijih ljudi i onih koji su bolovali od gripe ili obične prehlade. Ti domovi ni nisu bili opremljeni za borbu s pravim bolestima koje bi trebalo brzo i učinkovito tretirati.

Najveći broj sestara se borio s vojnicima na prvoj crti bojišta, ali za razliku od vojnika, one su se borile za spas njihovih života nakon ranjavanja, a nakon rata su se najčešće pridruživale Crvenom križu.

Modernizacija i istinski napredak sestrinstva je došao tek u 20. stoljeću čemu je doprinijelo mnogo faktora. Prvenstveno se pribjeglo promjenama u već postojećim školama sestrinstva koje su bile korisne za obučavanje sestara, ali su bile isključivo kontrolirane od strane istih. To je svakako imalo svojih prednosti, no više nedostataka jer nisu imali dovoljno sredstava koje bi ulagali u vlastiti napredak.

Velika promjena se dogodila 1900. kad su bolnice napokon preuzele kontrolu nad školama i povećale njihovu sveopću učinkovitost. Dotadašnji trening sestara je uključivao isključivo poduku iz medicinskih knjiga koje su bile dostupne u školama. Školska reforma je usmjerila pažnju na stjecanje diplome i školovanje. U to vrijeme medicinske sestre/tehničari su bili isključivo ženskog spola.

Jedan od naprednijih sestrijskih programa u Americi je bio Granična sestrijska služba koju je osnovala Mary Breckinridge. Ova organizacija je osnovana s ciljem pružanja sestrijske njege siromašnijim ljudima u ruralnijim područjima SAD-a što sa sobom automatski povlači širenje djelokruga i definicije sestrijsva.

Najveći tehnološki napredak sestrijsva je ostvaren nakon Prvog i Drugog svjetskog rata kad su modernije tehnologije počele uzimati se veći zamah u suvremenom svijetu.

Drugi svjetski rat je još jednom ukazao na potrebu sestrijsva za većim financiranjem od strane vlade. U Velikoj Britaniji sestre su putovale zajedno s vojnicima u svim vojnim intervencijama u kojima je ista i sudjelovala. Uskoro im se pružila mogućnost stjecanja vojnog čina. Najviši čin do kojeg su medicinske sestre/tehničari mogli doći je bio čin brigadira jer su i oni kao i vojnici sudjelovali u ratu i proživljavali iste situacije.

Popularizaciji sestrijsva koje uživa i danas u SAD-u, u mnog je doprinio Drugi svjetski rat. Mnoge žene te nacije su očajnički željele pružiti pomoć svojim vojnicima koji su se borili u prekomorskim bitkama. Upravo zbog svoje hrabrosti i želje za pomoći, uskoro su ih počeli smatrati nacionalnim herojima što je zasigurno učinilo ovo zanimanje još atraktivnijim i u konačnici dovelo do preko nekoliko tisuća volonterskih prijava upravo za taj posao.

Profesija sestrijsva je u velikoj mjeri omogućila medicinskim sestrama/tehničarima da se prilagode nepredviđenoj situaciji. Tako su i volonteri bili nepripremljeni i neobučeni za strahote i surovost rata koji su ih dočekali na bojištu, ali oni nikako nisu dopustili da ih to obeshrabri i pokoleba već su odlučili iz toga nešto naučiti što se pokazalo jako korisnim kad su se u konačnici vratili kući. S novostečenim iskustvom i vještinama pokazali su se jako korisnima medicinskoj profesiji.

Sve to nije prošlo nezapaženo i konačno je pronašlo pravi put do onih koji su mogli učiniti najviše, a to je vlada koja je odlučila uložiti milijune dolara u brzorastuću zdravstvenu industriju i to baš u vrijeme rađanja nove tehnološke ere što je otvorilo put novim medicinskim inovacijama [7].

Sve više škola je počelo nuditi dodatne edukacijske tečajeve nakon čijeg završetka je osobi bila dodijeljena licenca za rad i diploma. U periodu između 1950-ih i 1970-ih se školovanje proširilo do stupnja magisterijskog i doktorskog studija.

Američko udruženje sestara je počelo i s izdavanjem medicinskog časopisa čija je zadaća bila da liječnike i sestre uvijek drži u toku s novim istraživanjima na polju medicine.

20. stoljeće je omogućilo većoj i proširenijoj ulozi medicinskih sestara/tehničara s razvojem brojnih specijaliziranih polja u kojima su se sestre/tehničari mogli specijalizirati, poput ortopedije, traume, intenzivne njege, pedijatrije i neonatalne skrbi.

Od tadašnjih dana pa sve do danas, medicinske sestre/tehničari su se mnogo odmakli od pukog opisa doktorovog asistenta do samostalnog obavljanja raznih zadaća, uključujući izvođenje mnogih zahvata i propisivanje lijekova.

Današnje medicinske sestre/tehničari mogu birati između 200 različitih specijaliziranih polja unutar zdravstvene njege te odabrati u kojem se točno žele specijalizirati.

1.3 Planiranje karijere

Suvremene organizacije, posebno one koje su vezane za ljudske resurse, sve se više bave karijerom i njezinim razvojem. Značenje karijere proizlazi iz činjenice da se preko nje najjače povezuje i objedinjuje individualni i organizacijski ciljevi i interesi. Planiranje karijere je proces pomoću kojega pojedinac identificira i primjenjuje korake i aktivnosti koje su mu neophodne za postizanje ciljeva u svrhu razvoja karijere. Da bi se karijera pojedinca mogla planirati te razvijati neophodno je da se što preciznije odredi što se pod karijerom podrazumijeva.

Pod karijerom se podrazumijeva profesionalni tok razvoja pojedinca u toku radnog vijeka. Razvoj karijere uključuje planiranje, razvoj mogućih pravaca, aktivnosti treninga te promociju, procjenu i savjetovanje mentorskog rada [8, 9].

Upravljanje karijerom je proces kojim se menadžment organizacije planski i organizirano prati, ocjenjuje, raspoređuje, usmjerava i razvija zaposlene i njihove potencijale najviše poradi osiguravanja potrebnog broja kvalificiranih ljudi i optimalne iskoristivosti njihovih vještina, sposobnosti i znanja u ostvarivanju organiziranih i individualnih interesa i ciljeva. Planiranje i upravljanje karijere podrazumijeva aktivnost menadžera, pojedinca i službe za razvoj ljudskih resursa.

Profesionalni izbori u svezi s izborom karijere su povezani s mnogim životnim aspektima kao što su stil života, emocionalna stabilnost, socio-ekonomski status, osobna satisfakcija te društvena korist. Loše odluke u odabiru i razvoju karijere u različitim razdobljima života mogu imati financijske, ali i psihološke posljedice na pojedinca. Stoga je donošenje odluka u svezi s odabirom karijere prilično stresan proces.

Američki psiholog Donald Super je profesionalni razvoj opisao da se odvija u kontekstu različitih uloga u kojima se pojedinaca nalazi tijekom svog života. Super je opisao devet uloga u kojima se ljudi najčešće ostvaruju, a to su: dijete, učenik, radnik, partner, roditelj, građanin, domaćin, korisnik slobodnog vremena i umirovljenik. Svih tih devet različitih uloga se ostvaruju u četiri različita okruženja, a to su: obiteljsko, obrazovno, radnom i okruženje zajednice. Sve te uloge, ali i genetska podloga pojedinca dovodi do formiranja tzv. „slike o sebi“, a profesionalni razvoj je proces traganja za zanimanjem i poslom čiji se zahtjevi podudaraju s pojedinčevom „slikom o sebi“. Zadovoljstvo poslom će u najvećoj mjeri ovisiti o

stupnju podudaranosti devet uloga u kojima se nalaze tokom života, ali i genetskom predispozicijom. Donald Super tvrdi da svaki pojedinac ima znatan potencijal koji nije samo ograničen na jedno zanimanje, nego ima višestruke mogućnosti [10].

Faktori koji u najvećoj mjeri utječu na odluke u životu mladih ljudi o budućem razvoju karijere su obitelj, prijatelji, mediji i učitelji. Ovi faktori utječu na donošenje odluka putem povratnih informacija, modeliranja, očekivanja, podrške i prikupljanja informacija. Dakle, bliske osobe u najvećoj mjeri utječu na razvoj stavova i donošenje odluka u odabiru karijere mladih ljudi [9, 11].

U nekim slučajevima osobe iz neposredne okoline, posebno roditelji nameću svoja razmišljanja i stavove i vrše pritisak nad adolescentima kako bi izabrali baš ono zanimanje koje njihovi roditelji smatraju da je za njih najbolje. Upravo zbog toga je od krucijalne važnosti educirati roditelje o načinu pružanja podrške mladim ljudima pri donošenju vlastitih izbora u razvoju njihove karijere [11].

Osim uloge roditelja u odabiru zanimanja u životu mladih, određenu ulogu ima i društveno-ekonomsko okruženje u kojemu osoba živi. Da bi pojedinac odabrao pravo zanimanje za sebe, tu mu treba pomoći profesionalno savjetovanje. Donald Super je naveo da je profesionalno savjetovanje pružanje pomoći osobi da razvije adekvatnu sliku o sebi i svojoj ulozi u svijetu rada, usporedi tu sliku u odnosu na stvarnost i pretvori je u stvarnost na vlastito zadovoljstvo i društvenu korist [12].

2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je ispitati kako studenti završne godine studija sestrinstva Visoke tehničke škole u Bjelovaru planiraju nastavak vlastite karijere i što očekuju od iste. Ispitat će se koji uvjeti u radu su im najvažniji kod zaposlenja te koji uvjeti su im neophodni u obavljanju sestrinske prakse. Također, ovim istraživanjem će se utvrditi koliki broj studenata planira ostati raditi unutar okvira sestrinske prakse u Hrvatskoj, a koliko ih planira otići tražiti svoje radno mjesto u Europi.

3. Ispitanici i metode

Ispitanici u ovom istraživanju bili su studenti treće godine redovnog i izvanrednog studija sestrinstva u Bjelovaru. Podaci su prikupljeni tijekom mjeseca srpnja i kolovoza 2016. godine. Prilikom anketiranja studenata, objašnjena im je svrha istraživanja te zajamčena anonimnost prilikom objave rezultata.

Provedeno je presječno i deskriptivno istraživanje online anketom koja je sadržavala 33 pitanja na koja su studenti trebali odabrati ponuđeni odgovor. Anketa se sastojala od dva dijela u kojima su bili ispitivani demografski podaci (godina rođenja, prosjek ocjena) te osobna stajališta. Ideja za ovo istraživanje u završnom radu je dobivena iz turskog istraživanja, a literatura istog je navedena u literaturi pod rednim brojem jedan.

Prikupljeni podaci i statistička analiza istih obavljena je u računalnom programu MS Excel.

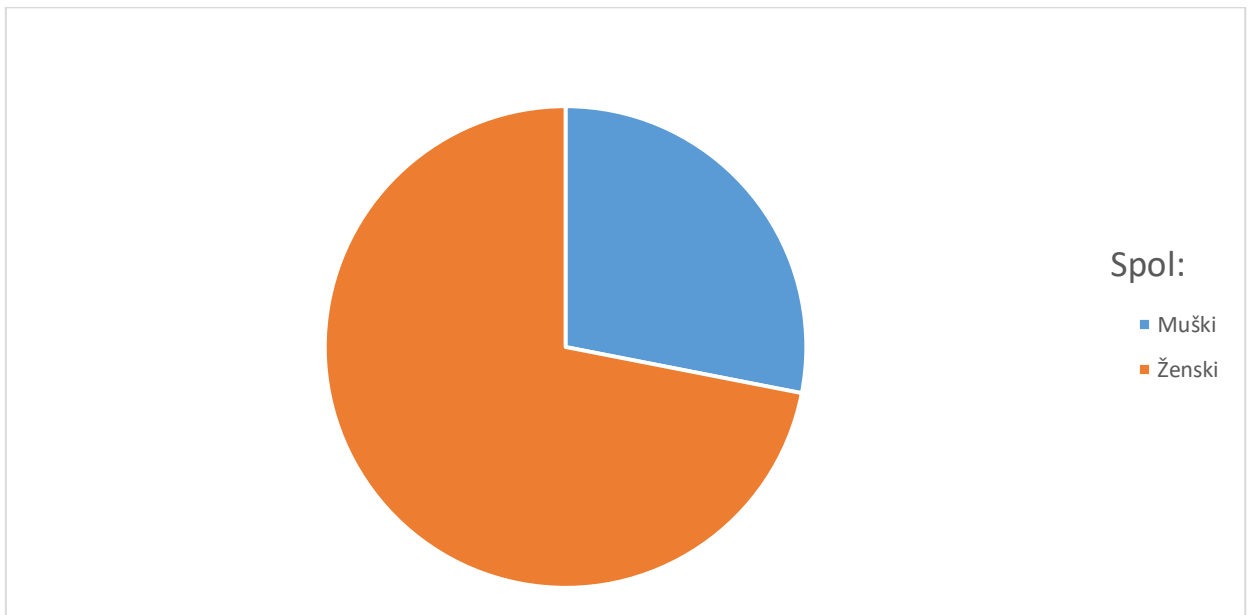
4. Rezultati

Kao što je već navedeno u prethodnom poglavlju, anketa je podijeljena na dva dijela. U prvom dijelu poglavlja 'rezultati' će biti prikazani demografski podaci o studentima, dok će u drugom dijelu biti prikazana njihova osobna stajališta.

U anketnom upitniku rezultati će biti prikazani grafički uz objašnjenja izražena u postocima.

4.1 Demografski podaci

U demografske podatke će biti navedene informacije o studentima kao što su: spol, dob, prosjek ocjena i županije prebivališta.

Slika 2. Prikaz spolova ispitanika

Anketirano je 57 studenata među kojima je 41 ispitanica (72%) ženskog roda te 16 (28%) ispitanika muškog roda.

Najviše ispitanika, njih 9 imaju prebivalište u Osječko-baranjskoj županiji, od njih 7 ženskog te 2 muškog roda. Poslije Osječko-baranjske županije slijede Virovitičko-podravska i Zagrebačka županija sa 8 ispitanika od kojih 7, odnosno 5 ispitanica ženskog i 1, odnosno 3 ispitanika muškog roda. Ostale županije kao što su Međimurska, Sisačko-moslavačka, Koprivničko-križevačka, Grad Zagreb, Požeško-slavonska, Bjelovarsko-bilogorska, itd. imaju po par studenata muškog i ženskog roda.

Tablica 1. Prosječna dob ispitanika

	Muški ispitanici	Ženski ispitanici
Prosječna dob	25	26

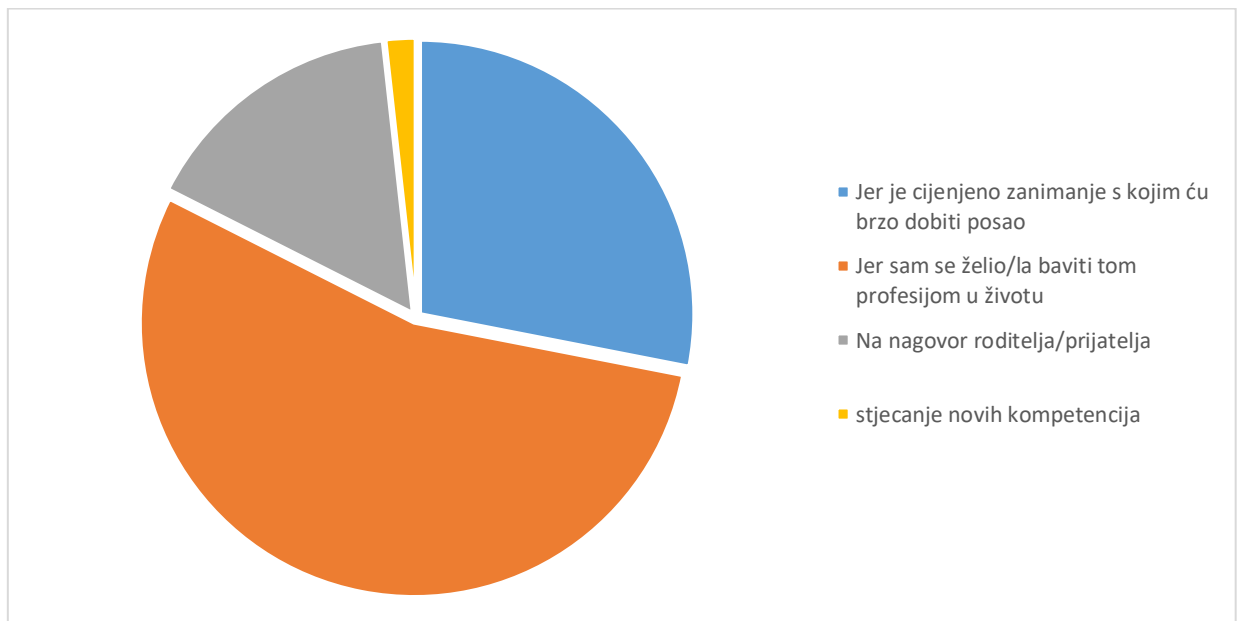
Prosječna dob muških ispitanika je 25 godina, dok je prosječna dob ženskih ispitanika 26 godina.

Kod muških ispitanika prosječni prosjek svih ocjena kroz tri godine školovanja iznosi 3,619 od kojeg najveći prosjek ocjena iznosi 4,0, a najmanji prosjek ocjena iznosi 3,2.

Kod ženskih ispitanika prosječni prosjek svih ocjena iznosi 3,578 od kojeg najveći prosjek ocjena iznosi 4,1, a najmanji prosjek ocjena iznosi 2,9.

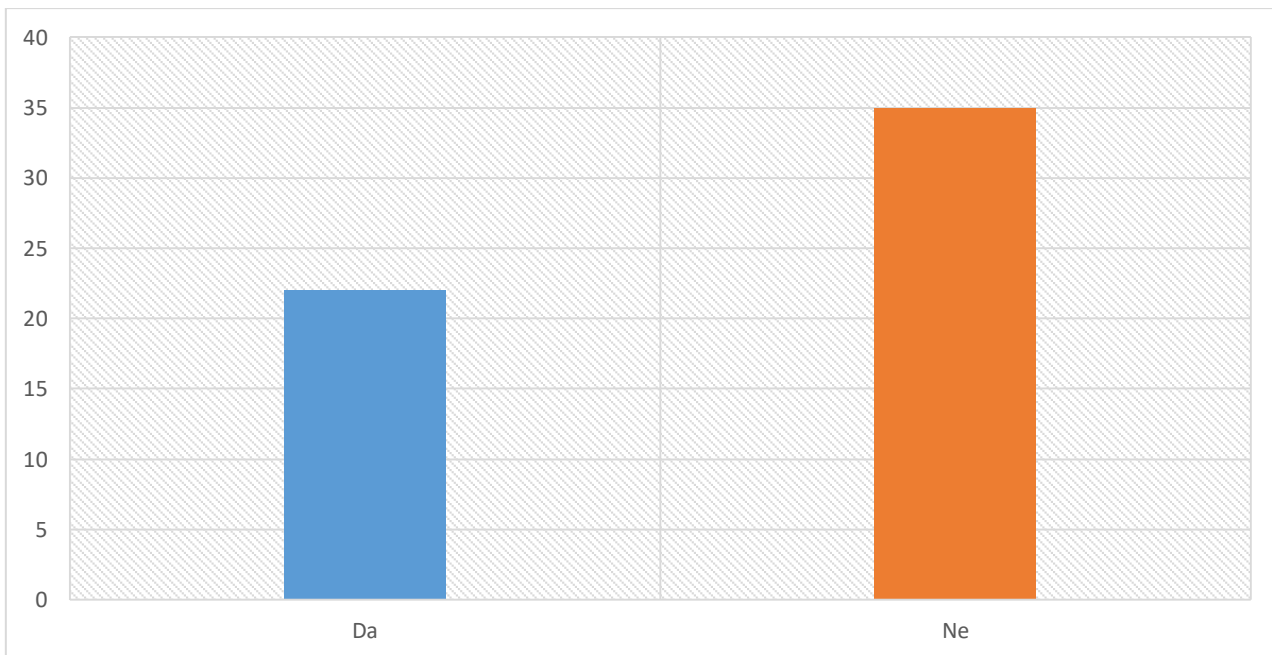
4.2 Osobna stajališta

U dijelu ankete koji je sadržavao osobna pitanja o stajalištima ispitanika nalazila su se pitanja koja su nastojala utvrditi jesu li studenti svojom voljom upisali studij sestrinstva, na kojem odjelu bi htjeli raditi te planiraju li tražiti zaposlenje u struci unutar granica Republike Hrvatske ili će radije otići negdje u Europu.

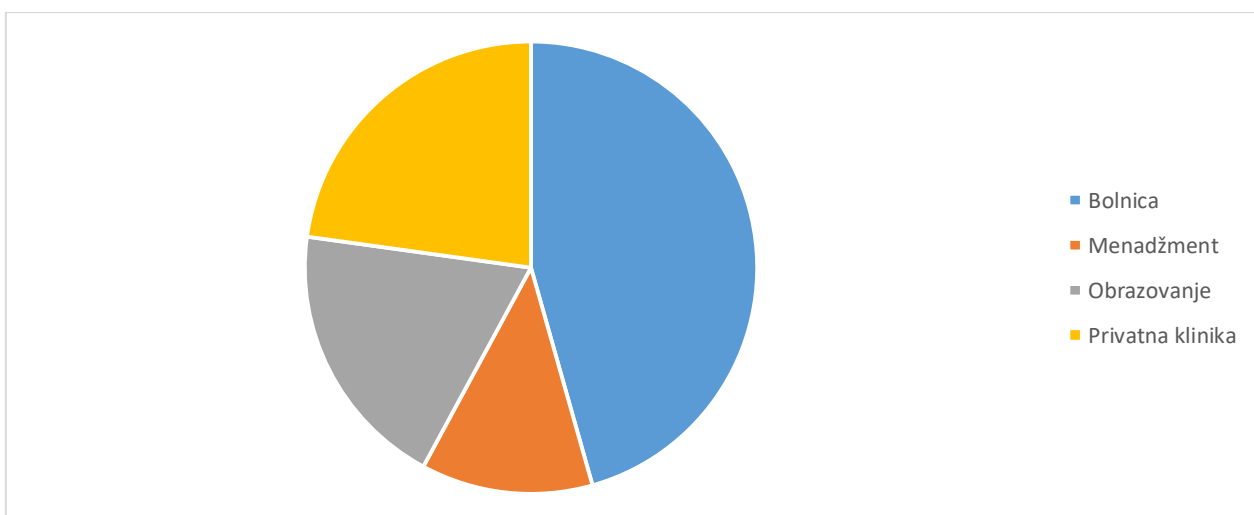
Slika 3. Prikaz razloga upisivanja studija sestrinstva

Na postavljeno pitanje: „Zašto ste upisali studij sestrinstva?“, 31 student (54%) je odgovorilo jer su se željeli baviti tom profesijom u životu. 16 studenata (28%) je odgovorilo da jer je to cijeno zanimanje kojim će brzo dobiti posao. 9 studenata (16%) je upisalo studij se sestrinstva na nagovor roditelja ili prijatelja, dok je samo jedan student (2%) upisalo ovaj fakultet radi stjecanja novih kompetencija.

Slika 4. Prikaz mogućnosti promjene studija

Iznenadjući podatak koji je dobiven na pitanje: „Ako bi bilo moguće biste li upisali neki drugi fakultet umjesto studija sestrinstva?“ je taj da je 22 ispitanika (38,5%) odgovorilo da bi upisali neki drugi smjer umjesto studija sestrinstva, dok je 35 ispitanika (61,5%) odgovorilo da ne bi upisali drugi fakultet.

Slika 5. Prikaz mjesta rada na kojem bi ispitanici željeli raditi

Najviše studenata, njih 26 (46%) je na pitanje: „U kojem području sestrinstva želite raditi nakon završetka studija?“ je odgovorilo da žele raditi u bolnici. Njih 13 (23%)

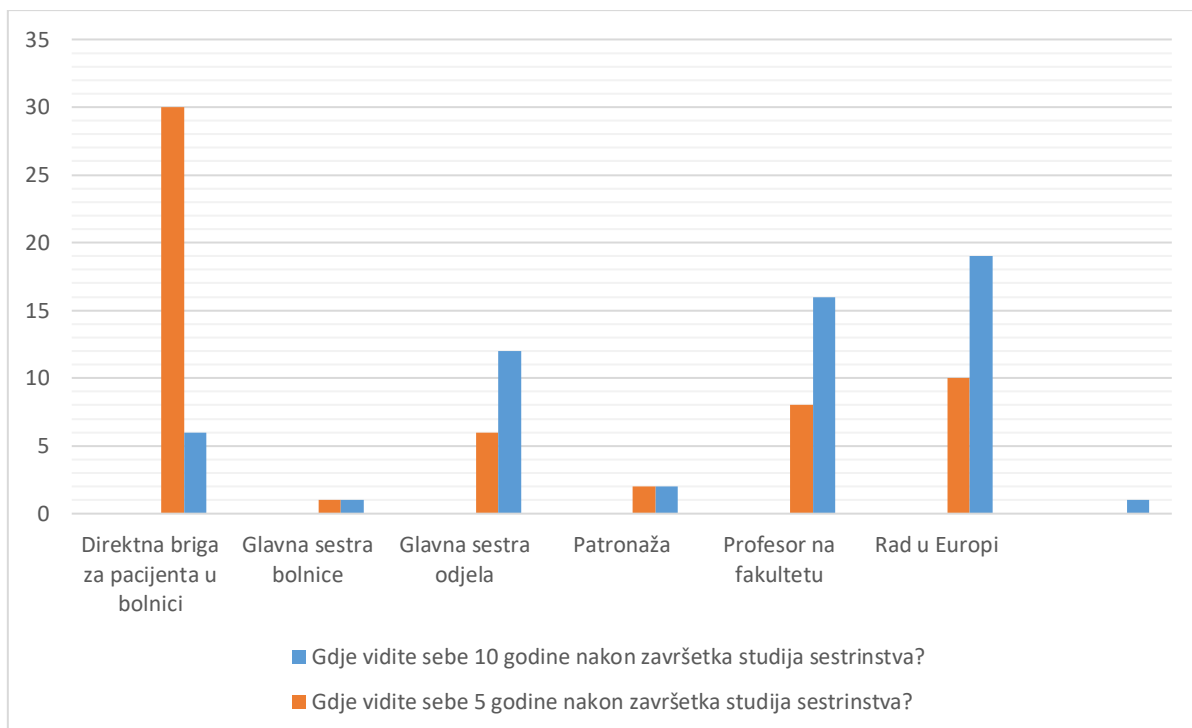
bi bili najzadovoljniji kada bi radili u privatnoj klinici, dok bi njih 11(19%), odnosno 7 (12%) htjelo raditi u obrazovanju, odnosno menadžmentu.

Najzastupljeniji odjeli u bolnici u kojima bi studenti radili su neurologija i kirurgija. 8 ispitanika je odgovorilo da bi radili na neurologiji te isto 8 bi ih radilo na kirurgiji. Nakon kirurgije i neurologije, sljedeći najzastupljeniji odjel na kojem bi radilo 7 studenata je psihijatrija. Pedijatrija je odjel na kojem bi, po ovoj anketi radilo 6 studenata sestinstva. Ostali odjeli na kojima bi studenti radili, ali nisu u tolikoj mjeri zastupljeni su ortopedija, patronaža, intenzivna, interna, anesteziologija, ginekologija, patronaža te hitna.

Tablica 2. Prioritetne županije za traženje posla

Grad Zagreb	19
Zagrebačka	9
Koprivničko-križevačka	8
Osječko-baranjska	7
Virovitičko-podravska	4
Sisačko-moslavačka	2
Krapinsko-zagorska	2
Varaždinska	1
Primorsko-goranska	1
Međimurska	1
Bjelovarsko-bilogorska	1
Karlovačka	1
Splitsko-dalmatinska	1

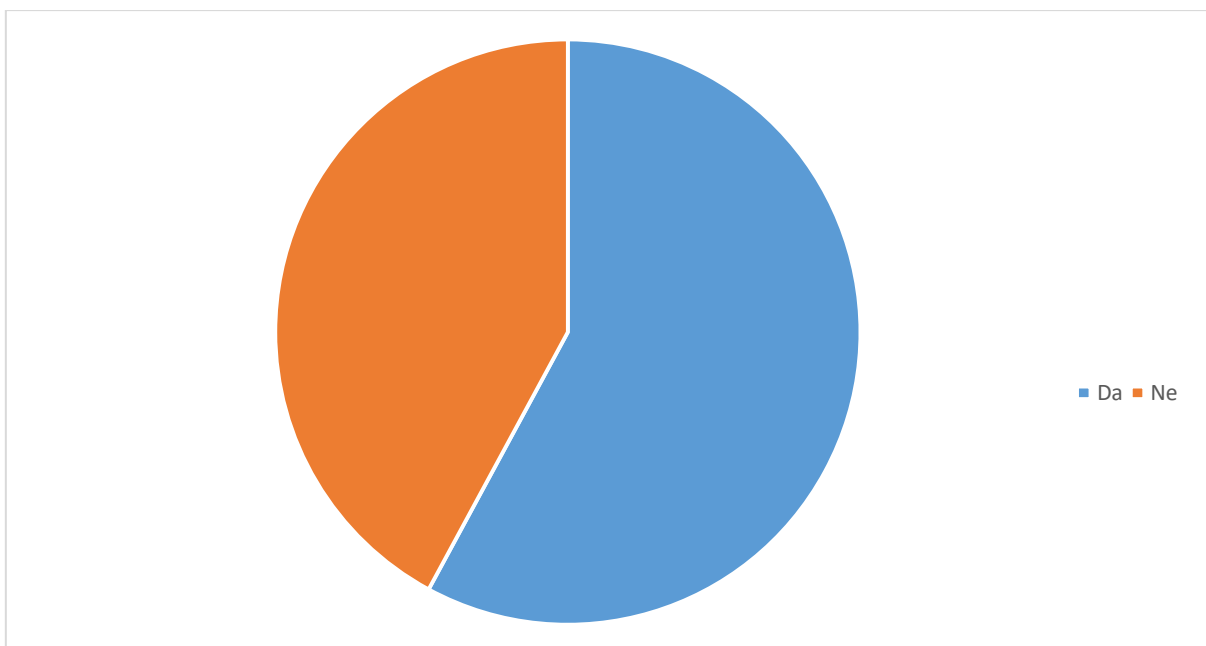
Županija koja je studentima Visoke tehničke škole u Bjelovaru prioritetna za traženje posla je Grad Zagreb u kojem bi posao tražilo 19 studenata. Slijedi Zagrebačka županija sa 9, Koprivničko-križevačka sa 8 te Osječko-baranjska sa 7 studenata. U tablici je prikazano da su ostale županije dosta slabije zastupljene po za traženje posla studenata.

Slika 6. Prikaz gdje se studenti vide 5 i 10 godina nakon završetka studija

Nakon 5 godina od završetka studija sestrinstva 30 studenata se vidi u direktnoj brizi za pacijenta u bolnici. 10 studenata planira otići raditi u Europu, a njih 8 predavati na fakultetu. 6 studenata planira raditi kao glavna sestra/tehničar nekog odjela, dok se po 1 student vidi u funkciji glavne sestre bolnice, odnosno u patronaži.

Nakon 10 godina od završetka studija najveći broj studenata, njih 19 planira otići raditi u neku europsku državu. U ulozi profesora na fakultetu se vidi 16 studenata, dok bi funkciju glavne sestre odjela obnašalo 12 studenata. U direktnoj brizi za pacijenta vidi se 6 studenata, a u patronaži 2 studenta. 1 student se vidi nakon 10 godina od završetka studija kao glavna sestra/tehničar bolnice, dok se 1 student vidi u nekoj drugoj profesiji.

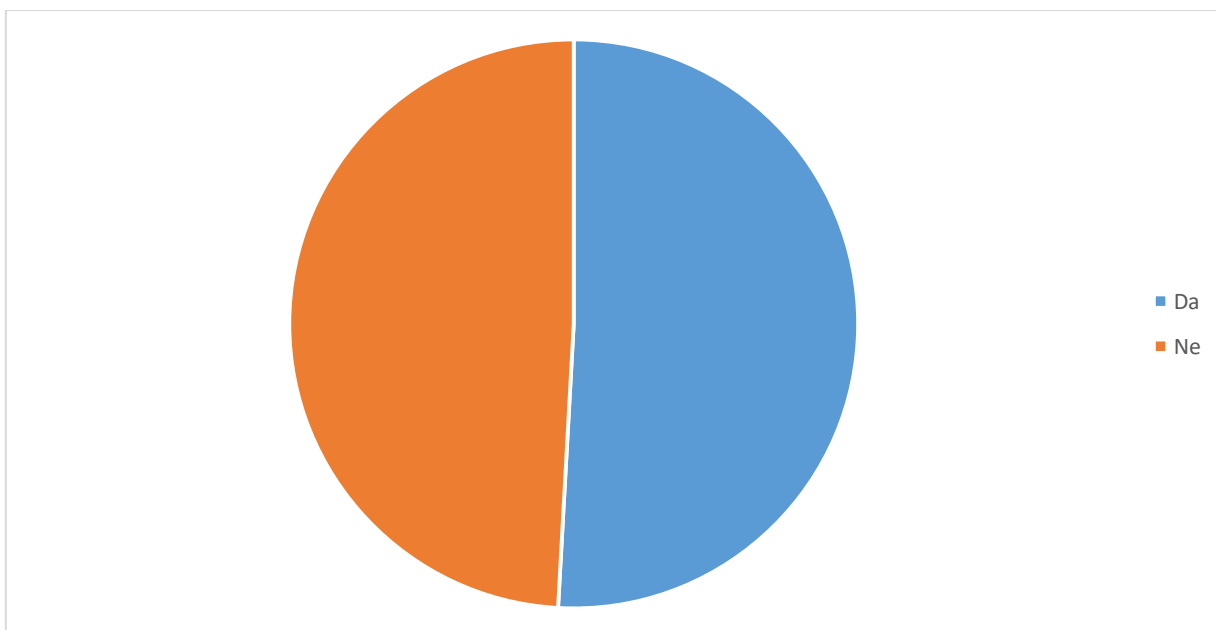
Slika 7. Prikaz planiraju li studenti nastaviti svoje obrazovanje

Odgovor na pitanje: „Planirate li nastaviti svoje školovanje?“ bio je da 24 (42%) studenta ne planiraju nastaviti svoje daljnje školovanje nakon što završe studij sestrinstva na Visokoj tehničkoj školi u Bjelovaru. Dok 42% studenata ne planira nastaviti svoje školovanje, 33 (58%) njih je odgovorilo da planiraju u budućnosti nastaviti svoje obrazovanje.

Tablica 3. Smjer na kojem studenti planiraju nastavak karijere

Kliničko sestrinstvo	10
Menadžment u sestrinstvu	7
Psihijatrijsko sestrinstvo	6
Javno zdravstvo	6
Hitna medicina	4

Od 33 studenta koje planiraju nastaviti svoje obrazovanje, 10 njih će ga nastaviti upisavši kliničko sestrinstvo, 7 njih planira upisati menadžment u sestrinstvu. Po 6 studenata će svoje obrazovanje nastaviti na smjeru psihijatrijskog sestrinstva, odnosno javnog zdravstva. Tek je 4 studenta odgovorilo kako će svoje obrazovanje nastaviti na nekom smjeru za hitnu medicinu.

Slika 8. Prikaz planiraju li studenti otići raditi u Europu

Sljedeće pitanje koje je postavljeno ispitanicima bilo je: „Planirate li raditi u inozemstvu?“, a 29 ispitanika je (51%) odgovorilo da bi otišlo raditi u inozemstvo. Njih 28 (49%) ne bi otišlo raditi u Europu, već bi ostalo u Republici Hrvatskoj.

Tablica 4. Države u koje bi studenti otišli raditi nakon završetka studija

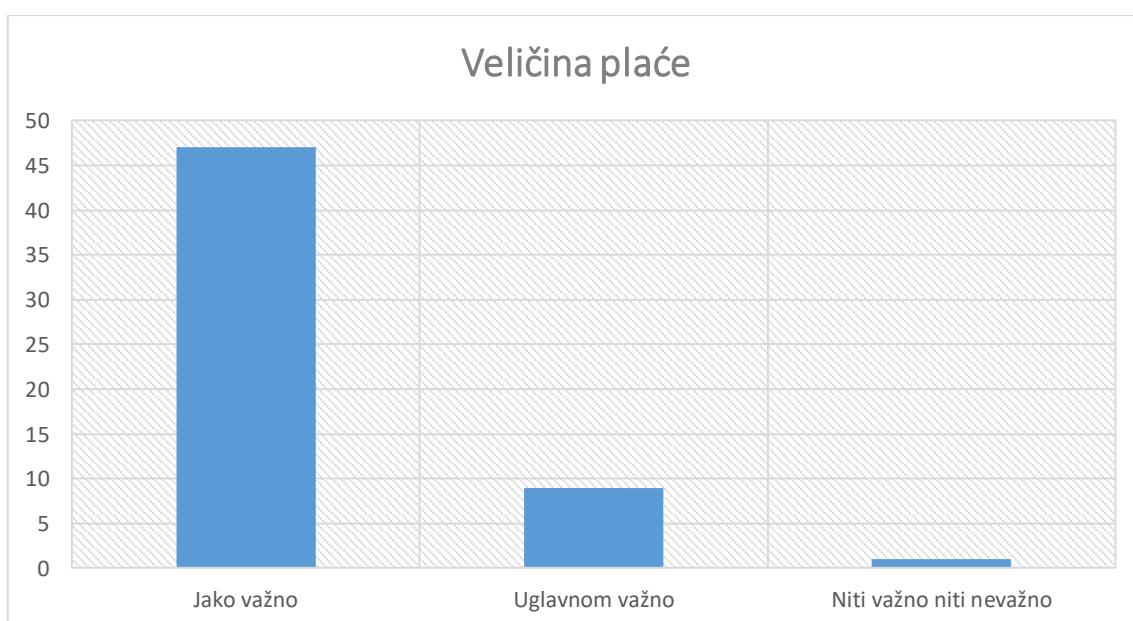
Njemačka	9
Irska	6
Švicarska	5
Austrija	5
Švedska	2
Italija	2

Rezultatima ove ankete najpopularnija država u koju bi 9 studenata otišlo raditi je Njemačka. U Irsku bi otišlo 6 studenata, a u Švicarsku i Austriju po 5. Najmanje zastupljene države ovom anketom su Švedska i Italija sa po 2 studenta.

Razloge odlaska u Europu studenti su naveli u većoj plaćenosti za obavljeni rad, uvjeta na radu te boljoj organizacijskoj strukturi zdravstva unutar same države.

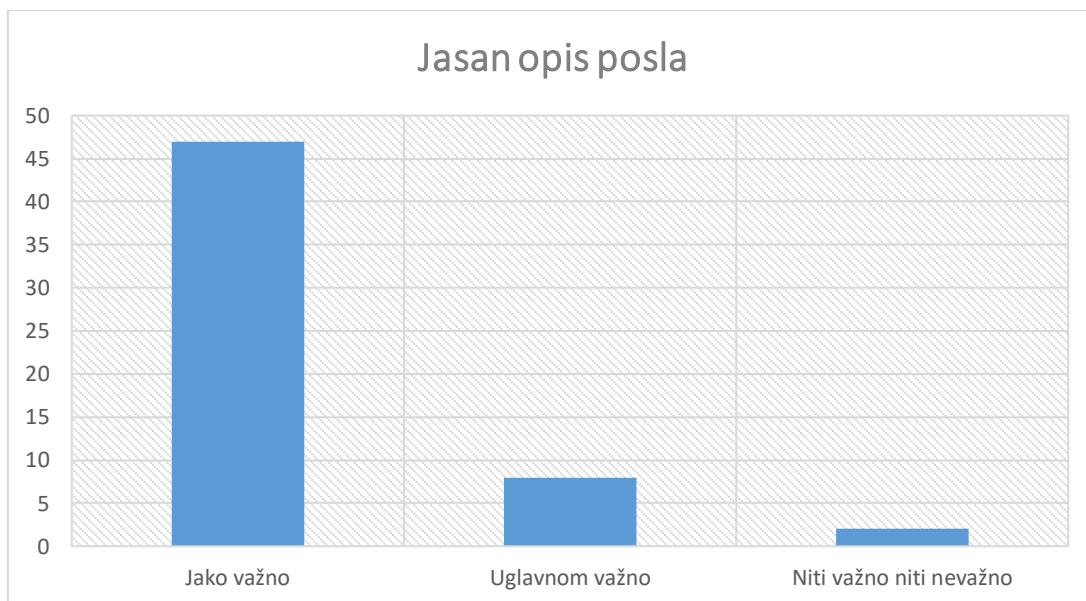
4.3 Očekivanje studenata od radnog mjesta

U ovom poglavlju će biti prikazani grafikoni sa točnim brojem studenata koji su trebali ocijeniti što im je važno, a što im nije važno na odjelu na kojem će jednog dana raditi. Ocjenjivali su da su odabirali odgovore, poredane od najmanjeg prema najvećem, između: „potpuno nevažno“, „uglavnom nevažno“, „niti važno niti nevažno“, „uglavnom važno“ i „jako važno“.

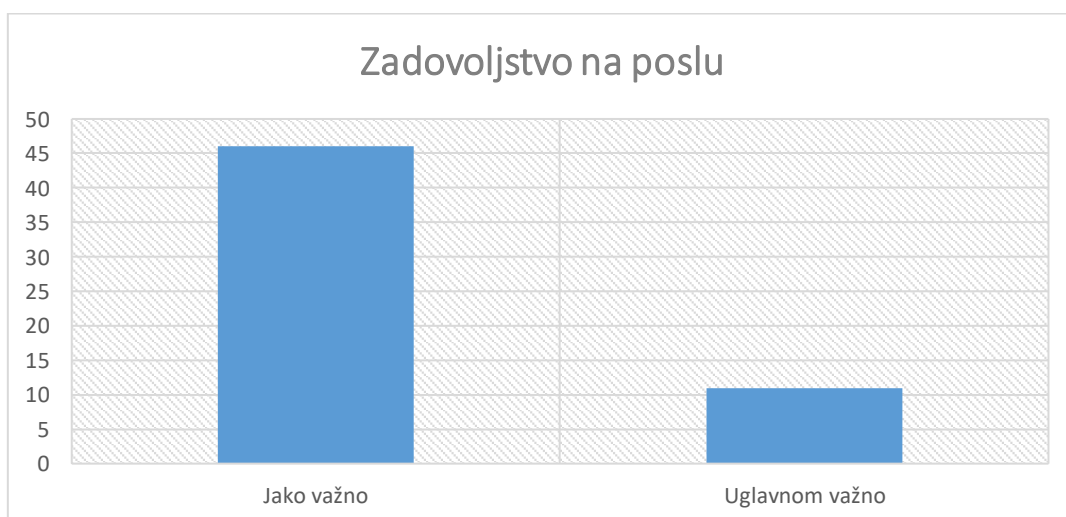
Slika 9. Prikaz odgovora za pitanje o veličini plaće

Ono što studenti smatraju da je najvažnije je veličina plaće. Najveći broj studenata je ona ovo pitanje odgovorio sa odgovorom „jako važno“, njih 47. Uglavnom važno je 9 studenata, dok je samo 1 student odgovorio da mu je veličina plaće i važna i nevažna.

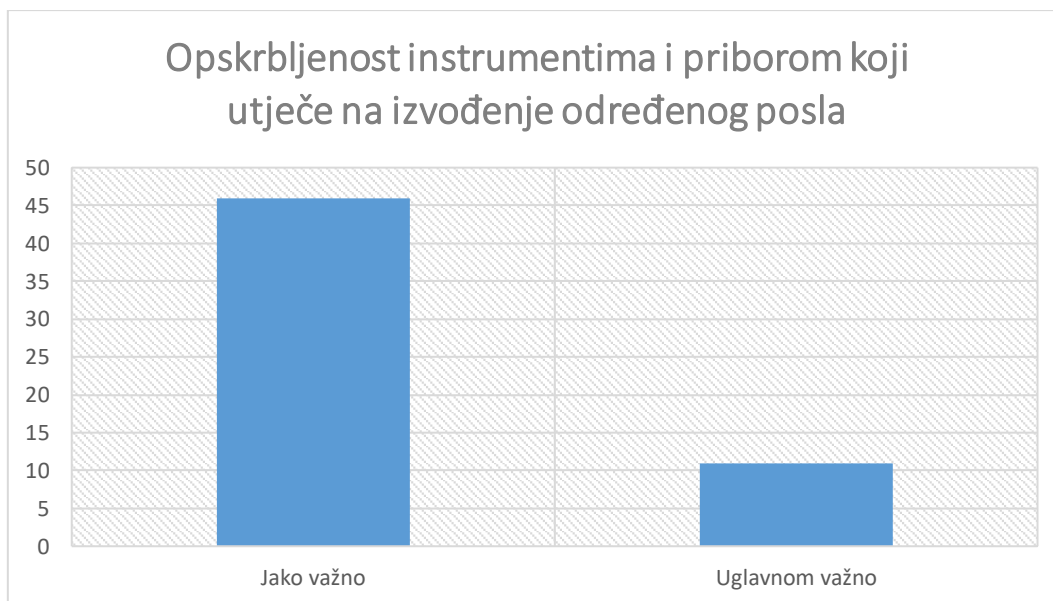
Slika 10. Prikaz odgovora za pitanje o jasnom opisu posla

Ono što su studenti poslije veličine plaće smatrali najvažnijim je jasan opis posla. 47 studenata je odgovorilo da im je jako važan opis posla, 8 studenata je odgovorilo da im je uglavnom važan jasan opis posla, dok su samo 2 studenta odgovorila da im jasan opis posla nije niti važan niti nevažan.

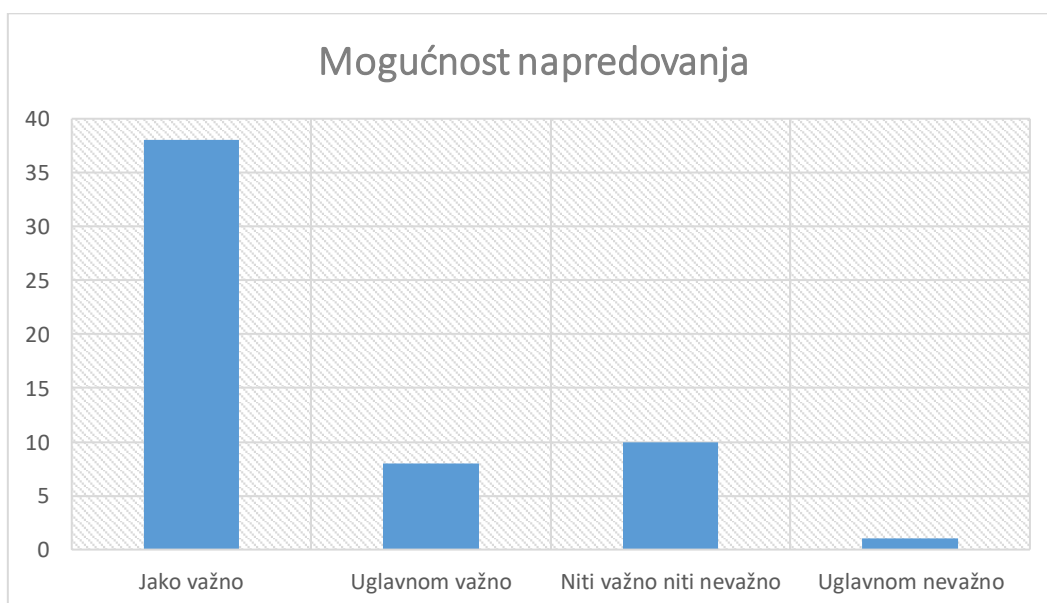
Slika 11. Prikaz odgovora za pitanje o zadovoljstvu na poslu

Zadovoljstvo na poslu, smatra 46 studenata da je jako važno prilikom očekivanja od odjela na kojem će raditi, dok 11 studenata je odgovorilo da je zadovoljstvo na poslu uglavnom važno.

Slika 12. Prikaz odgovora za pitanje o opskrbljenosti instrumentima i priborom koji utječe na izvođenje određenog posla

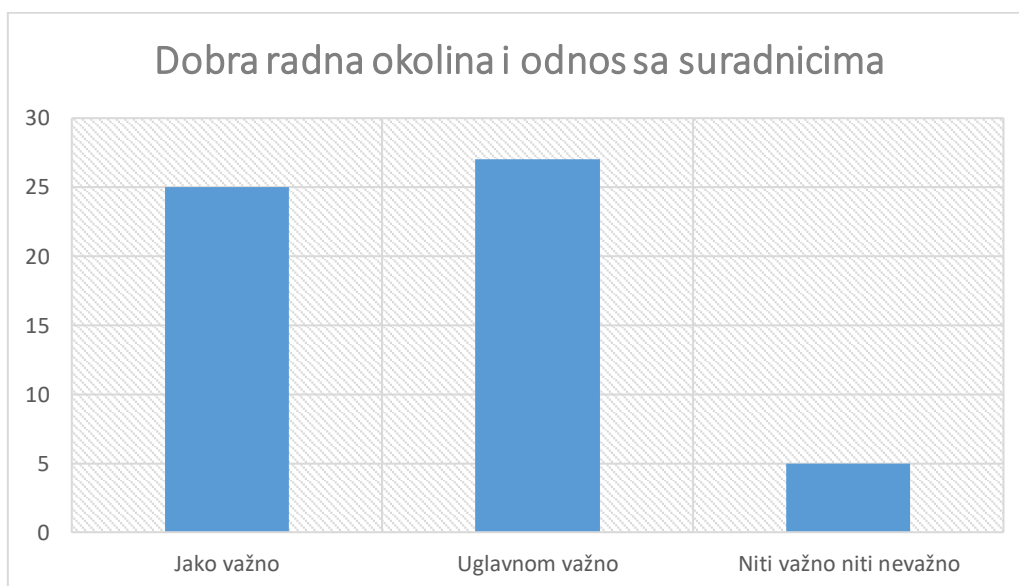
Isti broj studenata kao i na prošlom grafikonu, njih 46 smatra da je opskrbljenost nekog odjela instrumentima i priborom koji utječe na izvođenje određenog posla jako važan. Tek njih 11 kaže da je opskrbljenost instrumentima uglavnom važno.

Slika 13. Prikaz odgovora za pitanje o mogućnosti napredovanja

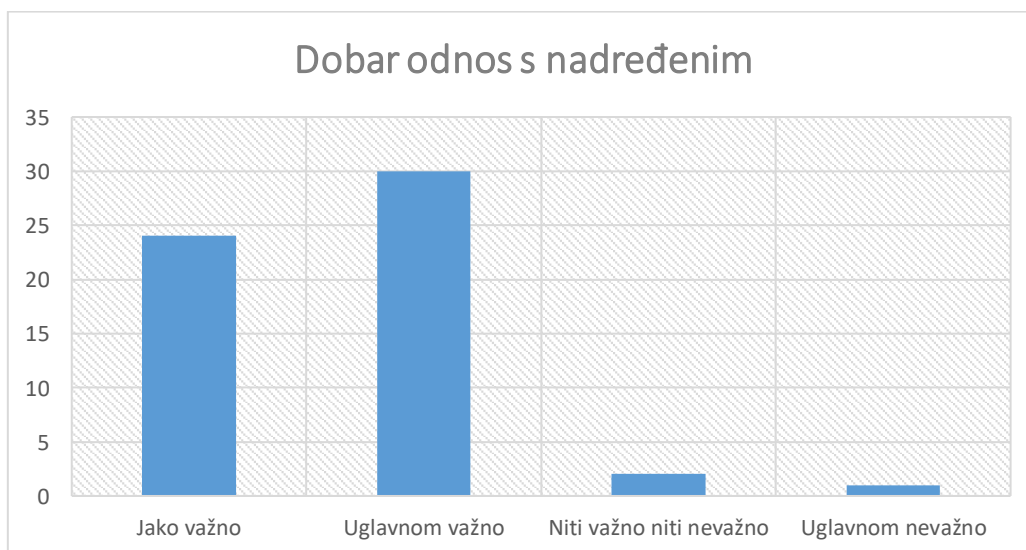
Napredovanje u životima 38 ispitanika igra jako važnu ulogu u životu. 8 ispitanika je odgovorilo da im je mogućnost napredovanja na poslu uglavnom važno, 10

ispitanika je odgovorilo da im napredovanje nije ni važno ni nevažno, a samo 1 ispitanik je odgovori da mu je mogućnost napredovanja uglavnom nevažna.

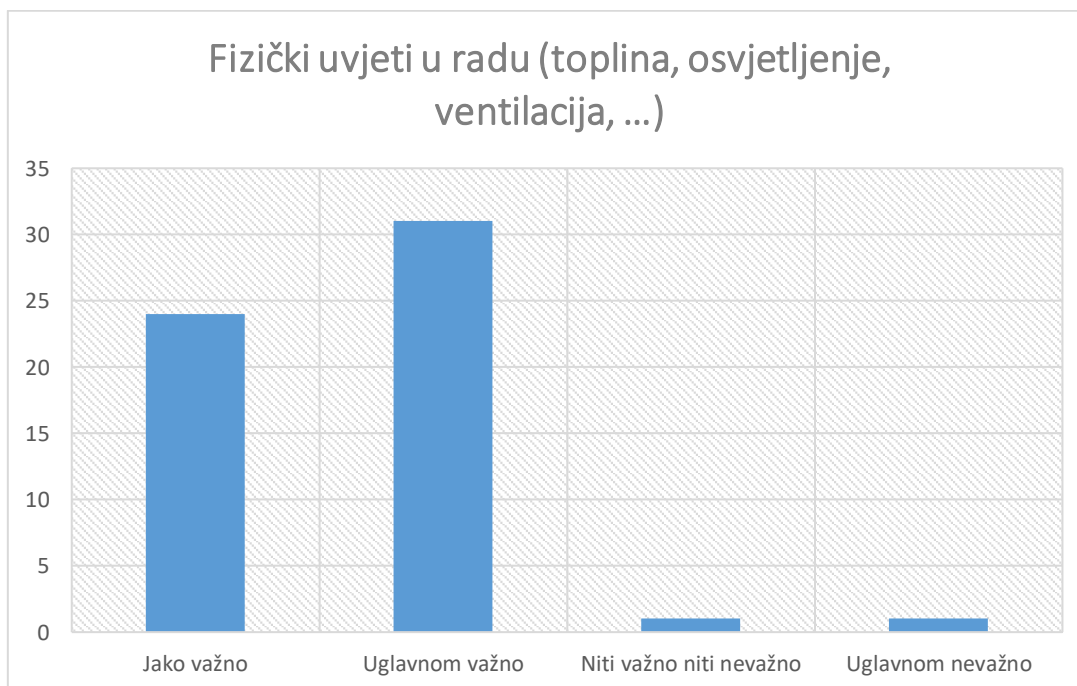
Slika 14. Prikaz odgovora za pitanje o dobroj radnoj okolini i odnosu sa suradnicima

Dobra radna okolina i dobar odnos sa suradnicima na poslu ispitanicima i nije tako važno kao i veličina plaće ili jasan opis posla. 25 ispitanika je odgovorilo da im je jako važna dobra radna okolina i odnos sa suradnicima, 27 ih je odgovorilo da im je uglavnom važna dobra radna okolina, te je 5 ispitanika odgovorilo da im dobra radna okolina i odnos sa suradnicima nije niti važan niti nevažan u njihovom obavljanju svakodnevnog posla.

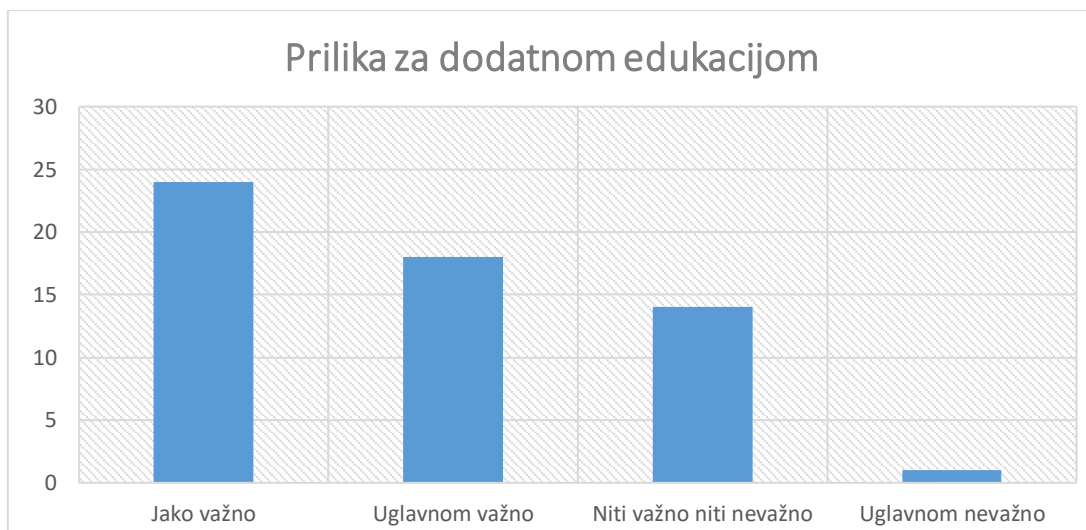
Slika 15. Prikaz odgovora za pitanje o dobrom odnosu s nadređenim

Dobar odnos s nadređenim je jako važan za 24 ispitanika, dok je za njih 30 uglavnom važan dobar odnos s nadređenim. 2 ispitanika su odgovorila da im nije niti važno niti nevažno da imaju dobar odnos s nadređenim, dok je samo 1 ispitanik odgovorio da mu je dobar odnos s nadređenim uglavnom nevažan.

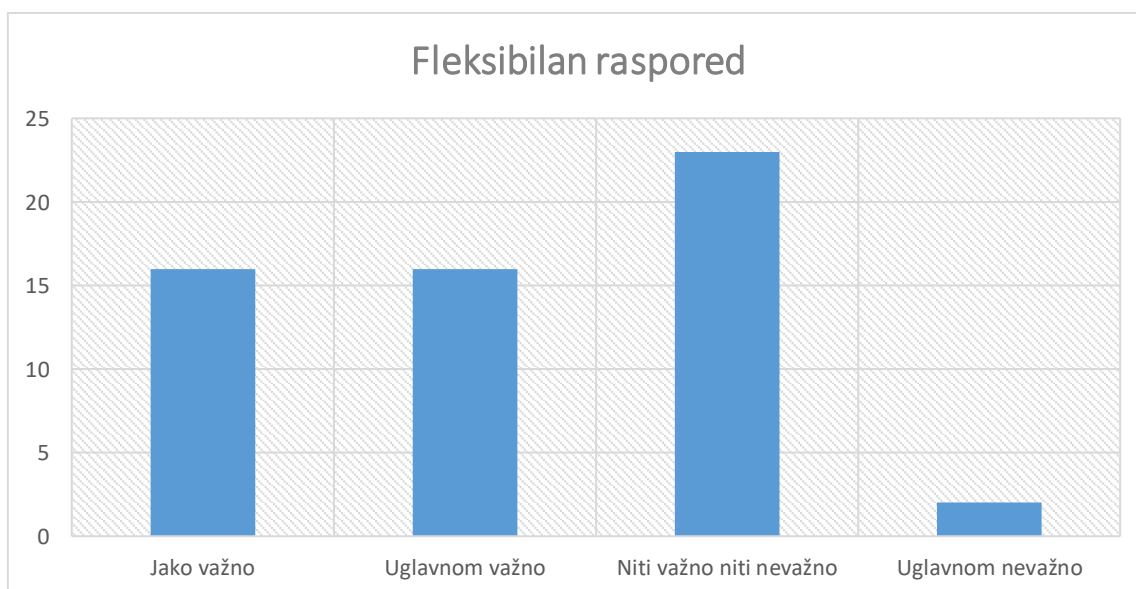
Slika 16. Prikaz odgovora za pitanje o fizičkim uvjetima u radu

24 ispitanika smatra da neki osnovni fizički uvjeti kao što su osvjetljenje i toplina moraju biti zadovoljeni u obavljanju sestrinske prakse. 31 ispitanik smatra da su fizički uvjeti u radu uglavnom važni za svakodnevno obavljanje posla, dok po 1 ispitanik smatra da je to nije niti važno niti nevažno, odnosno uglavnom nevažno.

Slika 17. Prikaz odgovora za pitanje o prilici za dodatnom edukacijom

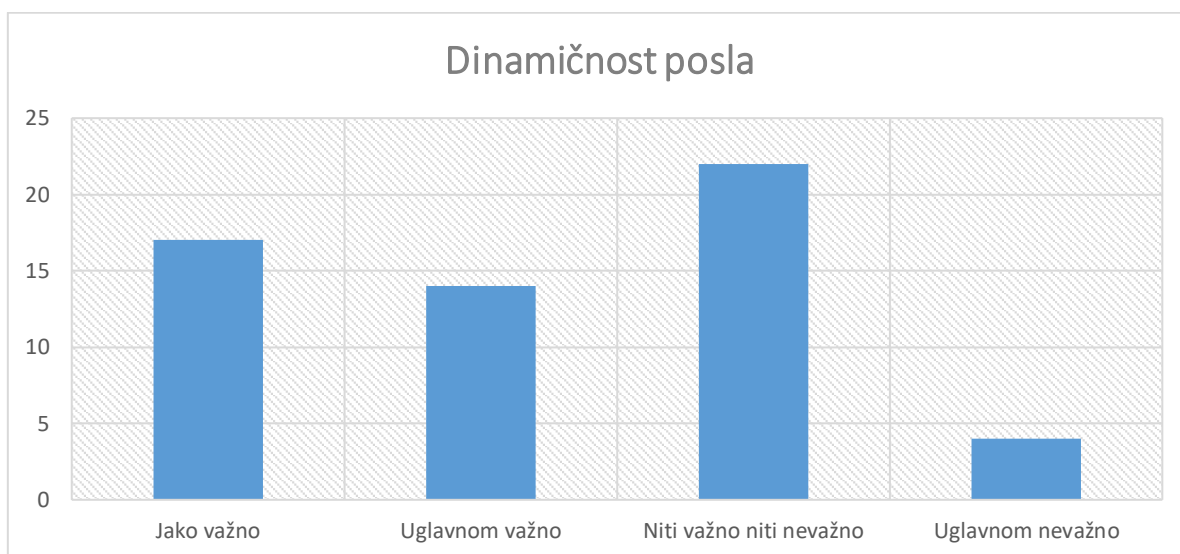
Dodatna edukacija u poslu je jako važna za 24 ispitanika ove ankete. Za njih 18 je uglavnom važna, dok 14 ispitanika smatra da dodatna edukacija nije niti važna niti nevažna. Tek 1 ispitanika smatra da je prilika za dodatnom edukacijom uglavnom nevažna.

Slika 18. Prikaz odgovora za pitanje o fleksibilnom rasporedu

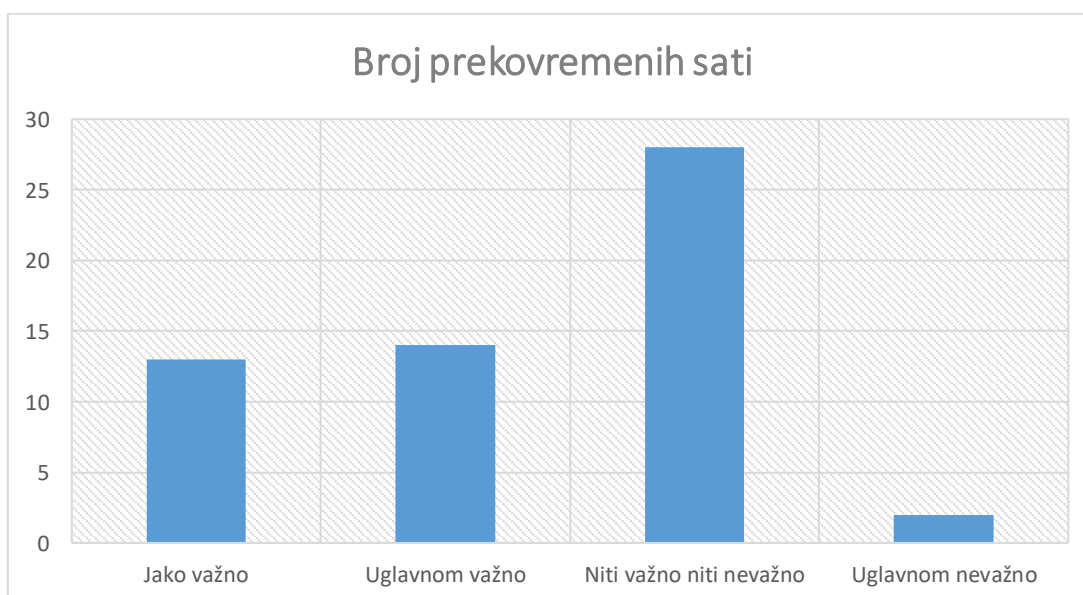
Fleksibilan raspored nije pretjerano važan studentima sestrinstva u Bjelovaru. 23 ispitanika je odgovorilo da im nije niti važno niti nevažno imati fleksibilno radno vrijeme. Njih 16 je odgovorilo da im je fleksibilan raspored jako, odnosno uglavnom

važan u svakodnevnom radu. Za 2 ispitanika je fleksibilan raspored uglavnom nevažan.

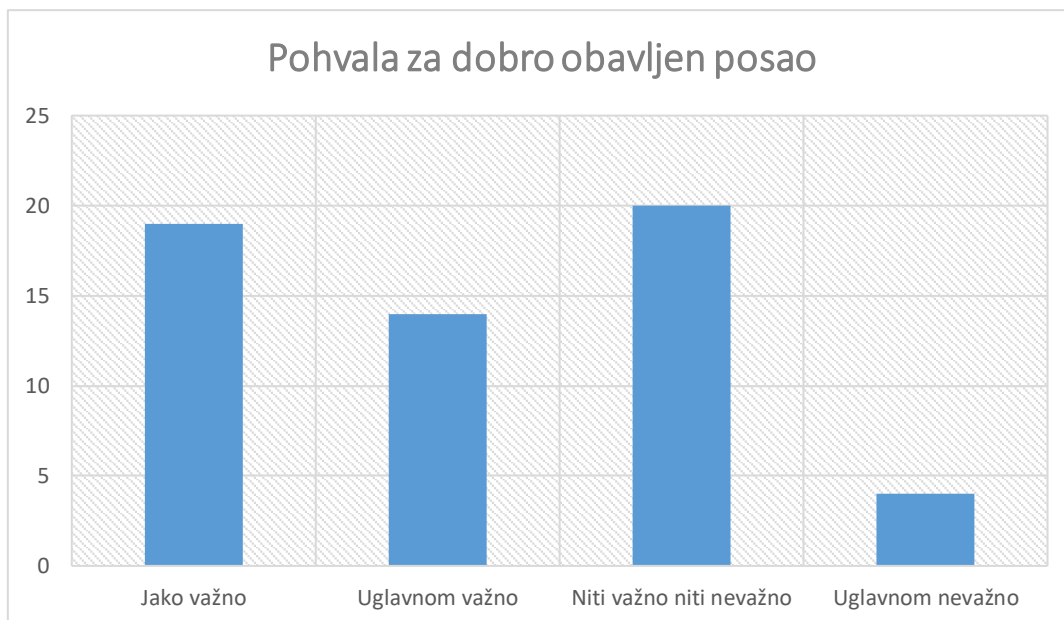
Slika 19. Prikaz odgovora za pitanje o dinamičnosti posla

Dinamika na poslu također nije pretjerano važna studentima koji su ispunjavali ovu anketu. Za 22 ispitanika nije niti važno niti nevažno da im je svakodnevni posao dinamičan. Za 17 studenata je to jako važno, dok je za 14 studenata uglavnom važno da imaju određenu dinamiku na poslu. Za 4 studenta je dinamika uglavnom nevažna.

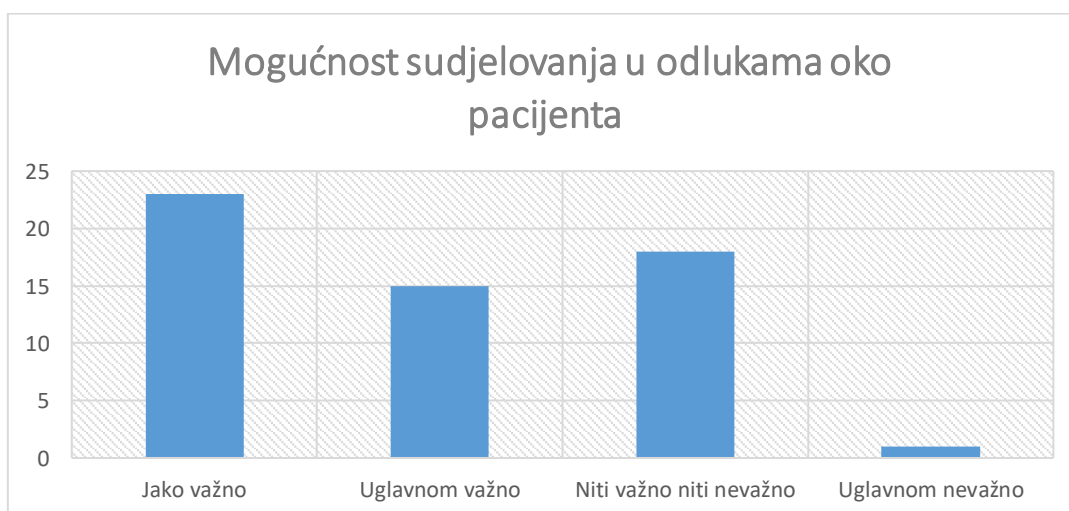
Slika 20. Prikaz odgovora za pitanje o broju prekovremenih sati

Kao i za fleksibilan raspored, najviše studenata, njih 28 je odgovorilo da im nisu niti važni niti nevažni prekovremeni sati. Jako važni prekovremeni sati su za 13 studenata, dok je za njih 14 uglavnom važno prekovremeno vrijeme na poslu. Tek 2 studenta smatra da je broj prekovremenih sati uglavnom nevažan.

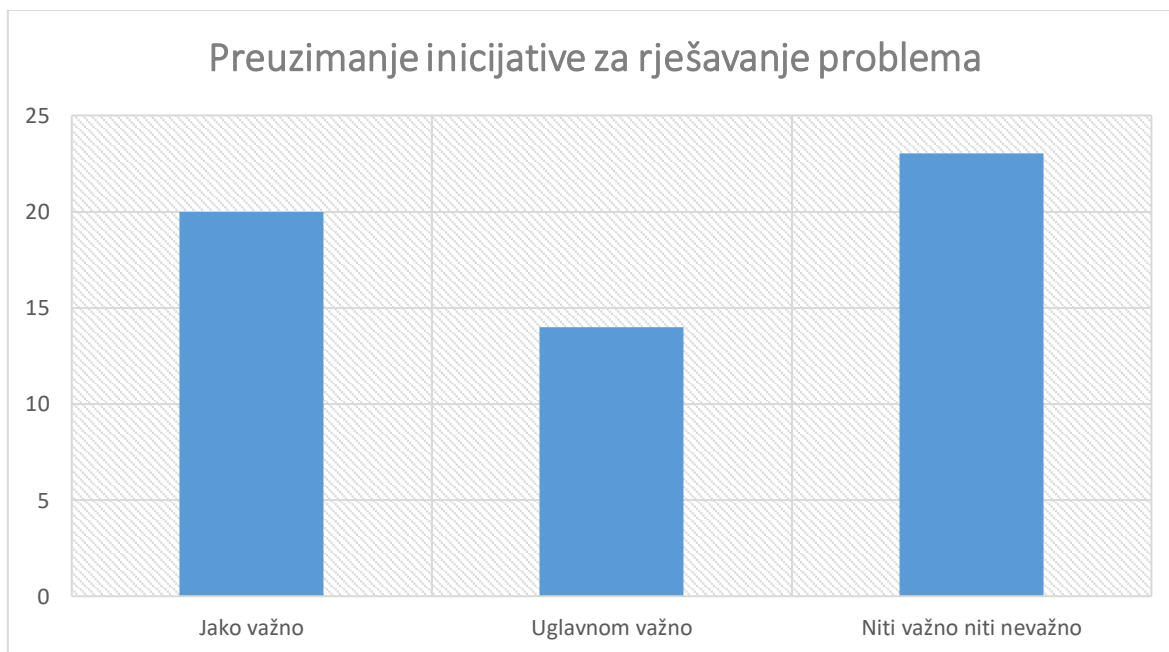
Slika 21. Prikaz odgovora za pitanje o pohvali za dobro obavljen posao

Pohvala za dobro određen posao je važna za tek 19 studenata. Njih 14 smatra da je pohvala uglavnom važna, dok je njih 20 mišljenja da pohvala za dobro odrađeni posao nije niti važna niti nevažna u svakodnevnom radu. Za 4 studenta, pohvala je uglavnom nevažna.

Slika 22. Prikaz odgovora za pitanje o mogućnosti sudjelovanja u odlukama oko pacijenta

Mogućnost sudjelovanja i odlučivanja u odlukama koje će se donositi oko pacijenta su jako važne za 23 ispitanika ove ankete. Njih 15 smatra da je sudjelovanje u donošenju odluka oko pacijenta uglavnom važno, dok 18 studenata smatra da to nije niti važno niti nevažno. Tek 1 student je mišljena da je sudjelovanje oko donošenja odluka za pacijenta uglavnom nevažno.

Slika 23. Prikaz odgovora za pitanje o preuzimanju inicijative za rješavanje problema

Najviše ispitanika na ovo pitanje smatra da nije niti važno niti nevažno preuzimati inicijativu za rješavanje problema. 23 ispitanika je iskazalo takvo mišljenje. Jako važno je preuzimanje inicijative za 20 studenata, dok je njih 14 odgovorilo da je uglavnom važno uzimati stvar u svoje ruke da bi se riješio neki problem.

5. Rasprava

Promatranjem te detaljnom analizom reprezentativnog uzorka utvrđena je svrha istraživanja koja se bavi planiranjem karijere studenata Visoke tehničke škole u Bjelovaru nakon završetka studija sestrinstva [1].

Najveći dio anketiranih ispitanika je bio ženskog spola, 72%. Takvo stanje je jako dobar primjer zastupljenosti muške populacije unutar sestriinske profesije.

Ova studija je također pokazala da je najveći broj ispitanika upravo izabrao ovo zanimanje jer se želi baviti tom profesijom. 44% ispitanika je kombinirano izabralo sestrinstvo jer je to cijenjeno zanimanje s kojim će brzo dobiti posao te na nagovor roditelja ili neke druge treće osobe.

Ispitanici su kao najpoželjnije mjesto rada naveli bolnicu te u manjoj mjeri privatnu kliniku, sektor obrazovanja i menadžment. Glavni prioriteti ispitanicima predstavljaju Grad Zagreb i Zagrebačka županija, dok ostale županije doživljavaju egzodus i odumiranje.

Neurologija, kirurgija i psihijatrija su odjeli za koje ispitanici pokazuju najveći interes dok ostali i nisu u nekoj mjeri zanimljivi ispitanicima.

Dugoročni planovi ispitanika, primarno petogodišnji u najvećoj mjeri se temelje na direktnoj brizi za pacijenta u bolnici, dalje ih slijede rad u Europi, zatim rad na fakultetu te glavna sestra/tehničar. Najveći broj studenata 10 godina nakon završetka studija planira otići van granica Republike Hrvatske i tražiti svoje radno mjesto negdje u Europi. 51% studenata je odgovorilo da planiraju otići raditi u inozemstvo. Najzastupljenija država u koji planiraju emigrirati je Njemačka, zatim Irska te Švicarska i Austrija. Tek manji broj studenata je pokazao zanimanje za Švedsku i Italiju.

Prema izvorima iz 2015. godine 736 medicinskih sestara je zatražilo potvrdu od Hrvatske komore medicinskih sestara za odlazak u inozemstvo [13].

Kao glavni razlog odlaska navode onaj financijske prirode te izrabljivanje brojnim prekovremenim satima te nefleksibilnim rasporedom. Također je vidljiva razočaranost sadašnjim sustavom zdravstva koji ne pokazuje znakove napretka u skorašnje vrijeme. Posebno je ostala upečatljiva rečenica jednog mladog medicinskog tehničara koji je otišao u Njemačku, a ona je glasila da si je sredio cijeli

život u Njemačkoj u roku 5 godina, što bi mu za to isto trebalo u Hrvatskoj cijeli radni vijek.

U cijelom svijetu nacionalni zdravstveni sustavi imaju velikih problema sa zadržavanjem medicinskih sestara/tehničara. Kako populacija u razvijenim zemljama sve više stari i kako su kronične bolesti sve više u porastu, tako su i potrebe za sestrama/tehničarima sve veće. Zbog takve potrebe je sve više je u porastu regrutacija školovanih medicinskih sestara/tehničara iz nerazvijenih zemalja, tj. Zemalja u razvoju. Takav trend je rezultat pomanjkanja medicinskih sestara/tehničara u nerazvijenijim zemljama. Bez radne snage u zdravstvenom sustavu, napredak u zdravstvenoj zaštiti je gotovo nemoguć. Takvo pomanjkanje radne snage u zdravstvenom sustavu najviše osjete ljudi koji trebaju zdravstvenu pomoć.

U jednoj takvoj državi u kojoj se ne ulaže u napredak, nije iznenađujuća činjenica da veliki broj ispitanika, njih 42% ne planira nastaviti svoje daljnje školovanje. Državljeni u Hrvatskoj imaju nizak BDP koji iznosi 12 324 američkih dolara u odnosu na Njemačku sa 30 579 američkih dolara i Irsku sa 40 610 američkih dolara [14]. Nastavak studija uistinu iziskuje velika novčana sredstva koje studenti u Hrvatskoj teško mogu dati.

Prema zadnjim podacima Hrvatske komore medicinskih sestara, ukupno je 32 726 aktivnih članova od kojih je 25 977 članova sa srednjom stručnom spremom, dok je 6 749 članova s visokom stručnom spremom. Prosjek Europske unije 2011. godine je bio 836 sestara/tehničara na 100 000 stanovnika, dok je u Hrvatskoj taj broj bio uvelike manji, 579 medicinskih sestara/tehničara na 100 000 stanovnika. Takvi pokazatelji najviše ovise o ekonomskoj razvijenosti zemlje i BDP-u. Visoko razvijene zemlje poput Belgije, Irske, Švicarske, Ujedinjenog Kraljevstva kontinuirano povećavaju broj medicinskih sestara/tehničara te u tim zemljama broj seže i do 1500 medicinskih sestara/tehničara na 100 000 stanovnika. Visoko razvijene zemlje u Europskoj Uniji ne razlikuju se bitno od onih manje razvijenijih po broju liječnika, već po većem broju medicinskih sestara/tehničara [13].

Ono što su ispitanici ocijenili kao najvažnije od radnog mjesta na kojem bi željeli raditi u budućnosti su prvenstveno veličina plaće koju zatim slijedi jasan opis posla, zadovoljstvo na poslu i opskrbljenost instrumentima i priborom koji utječe na izvođenje određenog posla. Takav odabir ne čudi s obzirom da su studenti u

prethodnim pitanjima jasno izrazili želju za napretkom u karijeri koji ih u konačnici vodi u inozemstvo.

Ono što ne čini bitnu razliku pri odabiru željenog radnog mjesta su fleksibilan raspored, dinamičnost posla, broj prekovremenih sati, pohvala za dobro obavljen posao te preuzimanje inicijative za rješavanje problema. U državi u kojoj je više nezaposlenih nego zaposlenih ljudi sreća je imati stabilan i stalan posao te je ta činjenica dominantna kod mnogih medicinskih sestara/tehničara. Iako je plaća prosječna za hrvatske standarde, nije dostatna obujma posla koji se iziskuje od medicinskih sestara/tehničara.

Prema ovoj anketi da se zaključiti da sve što ispitanici žele jest rad u svojoj struci koji će im biti dostatno plaćen te koji će imati povoljne uvjete rada.

6. Zaključak

Svaki mladi čovjek bi trebao biti otvoren prema iskustvu konstantnog učenja i napretka. Školovanjem se stječu neophodne kompetencije te širok spektar znanja. Kroničan problem koji je uočen u ovom istraživačkom radu je taj što većina ispitanika ili ne želi nastaviti školovanje ili uopće nije upućeno u mogućnosti koje su im na raspolaganju. Oni koji ne žele nastaviti školovanje to ne žele jer u tome ne vide svrhu, činjenica je da se u Republici Hrvatskoj daljnjem školovanju u području sestrinstva ne pridaje onoliko važnosti koliko bi po pravilu trebalo. Medicinske sestre/tehničari se odlučuju na odlazak u inozemstvo gdje su više cijenjeni, kako financijski, tako se i više cijeni njihovo vrijeme te predanost poslu koji obavljaju. Medicinske sestre/tehničari su svjesni činjenice da njihov posao nikad u potpunosti ne završava i da često moraju biti na raspolaganju i izvan radnog vremena odrađujući prekovremene sate posla ili nekad i duple smjene, ali ono što čini bitnu razliku je kad im se da do znanja da se njihov trud i posvećenost radu cijeni. Također, u stranim razvijenijim zemljama je i stupanj obrazovanja na daleko višem nivo i zavidno većoj cijeni. Kako bi se to promijenilo, potrebne su promjene u cijelim sustavima zdravstva u slabije razvijenim zemljama kako bi se poticalo daljnje obrazovanje. Sami ispitanici ankete su dali neke konkretne i korisne prijedloge kao moguće poboljšanje na tržištu rada u svrhu razvoja vlastite karijere, a kao neki od značajnih se ističu organizacija rada za medicinske sestre, više sestre, diplomirane sestre i doktore sestrinstva, niže cijene kotizacije pojedinih edukacija, povećanje ugleda i utjecaja medicinskih sestara, bolje udruživanje i sloga među medicinskim sestrama/tehničarima kako bi se postiglo jedinstvo u borbi za ista prava i interese, dodatne edukacije i tečajevi, jasna hijerarhija u obrazovanju medicinskih sestara, jasno određeni opis poslova u odnosu na stupanj obrazovanja koji se provodi i u praksi.

7. Literatura

1. Yildirim D, Kececi A, Bulduk S. How do Turkish nursing students plan their career after the graduation?: a questionnaire survey. *Asia Pacific Education Review* 2011; 12: 373-380
2. Patidar A, Kaur J, Sharma S, Sharma N. Future nurses' perception towards profession and carrier plans: A cross sectional survey in state Punjab. *Nursing and Midwifery Research Journal* 2011
3. Balyacı Ö, Özsoy S. Nursing Students' Attitudes and Knowledge Toward Their Career Planning in Turkey: a questionnaire survey. *NERP* 2011; 1: 36-41
4. Jarrah I. Associate nursing students' perceptions toward nursing profession in Jordan: A cross sectional survey. *European Scientific Journal* 2013; 30: 22-26
5. The History of Nursing (datum pristupa dokumentu: 24.9.2016.)
Dostupno na:
<http://www.nursingschoolhub.com/history-nursing/>
6. Nursing medical profession (datum pristupa dokumentu: 24.9.2016.)
Dostupno na:
<https://www.britannica.com/topic/nursing>
7. Egens, Karen J. History of Nursing (datum pristupa dokumentu: 24.9.2016.)
Dostupno na:
https://www.jblearning.com/samples/0763752258/52258_ch01_roux.pdf
8. Buerhaus P, Donelan K, Norman L, and Dittus R. Nursing students' perceptions of a career in nursing and impact of a national campaign designed to attract people into the nursing profession. *Journal of Professional Nursing*. 2005; 21: 75-92
9. Donner GJ, Wheeler MM. Career planning and development for nurses: the time has come. *Int Nurs Rev* 2001; 48: 79-85
10. Donner GJ, Wheeler MM. It's your career: take charge, career planning and development. International Council of Nurses. Switzerland; 2001
11. Kloster T, Høie M, Skår R. Nursing students' career preferences: a Norwegian study. *J Adv Nurs* 2007; 59: 155-62

12. Rossiter JC, Foong A, Chan PT. Attitudes of Hong Kong high school students towards the nursing profession. *Nurse Educ Today* 2008; 24: 464-71

13. Barić V, Smolić Š (2012). Strategija ljudskih resursa u hrvatskom zdravstvu - izazovi ulaska u Europsku uniju. U: Družić, G., Družić, I., Razvojna strategija malog nacionalnog gospodarstva u globaliziranom svijetu, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, str. 209-26

14. Dostupno na:

[https://hr.wikipedia.org/wiki/Popis_zemalja_po_BDP-u_\(PKM\)_per_capita](https://hr.wikipedia.org/wiki/Popis_zemalja_po_BDP-u_(PKM)_per_capita) (datum pristupa dokumentu 5.10.2016)

8. Sažetak

U već prethodnim razmatranjima smo utvrdili plemenitost te veliku odgovornost sestriinskog zanimanja koje se kroz dugi niz godina razvijalo kako bi doseglo današnju razinu.

Uz mnoga druga zanimanja, to je uistinu jedno od najdugovječnijih čiji začeci sežu još u pradavno antičko doba. Danas ono napreduje strelovitom brzinom prema naprijed korak uz korak s napretkom tehnologije. Odstupanje od ovog pravila jedino uočavamo u slabije razvijenim državama koje još osjećaju posljedice ratnih zbivanja ili uređenih režima koji su ih ograničavali u daljnjem napretku.

Samim sveobuhvatnim istraživanjem se željelo utvrditi kakvi su planovi studenata završne godine VTŠBJ te koji odmak u karijeri žele postići nakon završetka istih.

Rezultati samog istraživanja su pokazali da 33 studenta želi nastaviti svoje školovanje dok 24 studenta ne želi nastaviti svoje daljnje obrazovanje.

Najpovoljnije uvjete u konačnici pronalaze u inozemstvu gdje im se nudi značajno povećanje plaće te bolja organizacija i uvjeti rada koji su svakako povoljniji od onih u matičnoj državi gdje im se za isti prekovremeni rad te fleksibilnost u rasporedu ne nudi ekvivalentna novčana naknada.

Taj povećani egzodus se negativno odražava na cjelokupnu sliku naše države koja gubi svoje radno sposobne i školovane kadrove koji su budući intelektualci koji se razočarani postojećim stanjem u zdravstvenom sustavu te samoj državi odluče na trajno iseljenje i početak novog života u povoljnijoj sredini za daljnji razvoj njihovih karijera.

Ključne riječi: egzodus, karijera, obrazovanje

9. Summary

In previous discussions we have already established nobility and great responsibility nursing profession which over the years has developed to reach today's level.

Along with many other professions, it is truly one of the longest, whose origins date back to ancient Roman times. Today it is progressing very fast with the advancement of technology. Deviation from this rule we only see in less developed countries which are still feeling the effects of war or regulated regime who were limited further progress.

With this research goal was to determine what plans do the final year students of Technical college in Bjelovar have and what shift in their career they want to achieve after the completion of the college.

The results of the research showed that the most of students want to continue their education, but there is the astonishing number of them who do not want to because they do not see the financial profitability which would brought them the financial security that is with conditions of work the most important factor in job.

Students are finding best conditions abroad where they are offered better payment and better organization and working conditions that are certainly better than those in their home country where they are for the same overtime and flexibility in the arrangement does not provide equivalent financial compensation.

The increased exodus has a negative impact on the image of our country that loses its educated staff who are as intellectuals disappointed with the existing situation in the healthcare system and the country. With this disappointment they decide to leave the country and start a new life in a more favorable environment for the further development of their careers.

Key words: exodus, career, education

10. Prilog

Planiranje karijere nakon završetka studija sestrinstva

Poštovani/Poštovana,

Ovom anketom će se istražiti kako studenti završne godine studija sestrinstva planiraju nastavak karijere i što očekuju od iste. Podaci će biti anonimni i analizirati će se na razini grupnih rezultata, stoga privatnost je zagarantirana.

1. Kojeg ste spola?

- a) muškog
- b) ženskog

2. Godina rođenja _____

3. Prosjek ocjena (zaokruženo na jednu decimalu, npr. 3,7): _____

4. Županija prebivališta:

- Bjelovarsko-bilogorska
- Brodsko-posavska
- Dubrovačko-neretvanska
- Istarska
- Karlovačka
- Koprivničko-križevačka
- Krapinsko-zagorska
- Ličko-senjska
- Međimurska
- Osječko-baranjska
- Požeško-slavonska
- Primorsko-goranska
- Sisačko-moslavačka
- Splitsko-dalmatinska
- Šibensko-kninska
- Varaždinska
- Virovitičko-podravska
- Vukovarsko-srijemska
- Zadarska
- Zagrebačka
- Grad Zagreb

5. Zašto ste upisali studij sestrinstva?
- a) Jer sam se želio/la baviti tom profesijom u životu
 - b) Na nagovor roditelja/prijatelja
 - c) Jer je cijenjeno zanimanje s kojim ću brzo dobiti posao
 - d) Ostalo (napisati što)_____
6. Ako bi bilo moguće biste li upisali neki drugi fakultet umjesto studija sestrinstva?
- a) Da
 - b) Ne
7. U kojem području sestrinstva želite raditi nakon završetka studija sestrinstva?
- a) Menadžment
 - b) Obrazovanje
 - c) Privatna klinika
 - d) Vojska
 - e) Bolnica
 - f) Ostalo (navesti što)_____
8. Kada biste radili u bolnici, na kojem odjelu bi željeli raditi?
- _____
9. Gdje vidite sebe 5 godine nakon završetka studija sestrinstva?
- a) Direktna briga za pacijenta u bolnici
 - b) Glavna sestra odjela
 - c) Glavna sestra bolnice
 - d) Profesor na fakultetu
 - e) Rad u Europi
 - f) U nekoj drugoj profesiji
 - g) Ostalo (navesti što)_____
10. Gdje vidite sebe 10 godine nakon završetka studija sestrinstva?
- a) Direktna briga za pacijenta u bolnici
 - b) Glavna sestra odjela
 - c) Glavna sestra bolnice
 - d) Profesor na fakultetu
 - e) Rad u Europi
 - f) U nekoj drugoj profesiji
 - g) Ostalo (navesti što)_____

11. Što predlažete kao moguće poboljšanje na tržištu rada u svrhu razvoja vaše karijere?

**Nije obavezno pitanje **

12. Koja županija vam je prioritetna za traženje posla?

- Bjelovarsko-bilogorska
- Brodsko-posavska
- Dubrovačko-neretvanska
- Istarska
- Karlovačka
- Koprivničko-križevačka
- Krapinsko-zagorska
- Ličko-senjska
- Međimurska
- Osječko-baranjska
- Požeško-slavonska
- Primorsko-goranska
- Sisačko-moslavačka
- Splitsko-dalmatinska
- Šibensko-kninska
- Varaždinska
- Virovitičko-podravska
- Vukovarsko-srijemska
- Zadarska
- Zagrebačka
- Grad Zagreb

13. Planirate li nastaviti svoje školovanje?

- a) Da
- b) Ne

!!! Ako ste prethodno pitanje odgovorili potvrdno !!!

14. Na kojem smjeru ćete nastaviti svoje školovanje?

15. Planirate li raditi u inozemstvu?

- a) Da
- b) Ne

!!! Ako ste prethodno pitanje odgovorili potvrdno !!!

16. U kojoj državi u inozemstvu biste htjeli raditi?

17. Zašto biste otišli raditi u inozemstvo?

- a) Veće plaćenosti
- b) Uvjeta na radu
- c) Organizacijske strukture
- d) Sve navedeno
- e) Ostalo

Odredite na skali od 1 – 5 gdje 1 znači „nevažno“, a 5 „najvažnije“ koja su vaša očekivanja od radnog mjesta gdje želite raditi nakon završetka studija sestrinstva

	1 – potpuno nevažno	2 – uglavnom nevažno	3 – niti važno niti nevažno	4 – uglavnom važno	5 – jako važno
Mogućnost napredovanja					
Fleksibilan raspored					
Dinamičnost posla					
Broj prekovremenih sati					
Veličina plaće					
Dobar odnos s nadređenim					
Opskrbljenost instrumentima i priborom koji utječe na izvođenje određenog posla					
Fizički uvjeti na radu (toplina, osvjetljenje, ventilacija, ...)					
Dobra radna okolina i odnos sa suradnicima					
Prilika za dodatnom edukacijom					
Zadovoljstvo na poslu					
Mogućnost sudjelovanja u odlukama oko pacijenata					
Jasan opis posla					
Pohvala za dobro obavljen posao					
Preuzimanje inicijative za rješavanje problema					

Završni rad izrađen u Bjelovaru, 3. listopada 2016. godine

(Potpis studenta)

Prema Odluci Visoke tehničke škole u Bjelovaru, a u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, elektroničke inačice završnih radova studenata Visoke tehničke škole u Bjelovaru bit će pohranjene i javno dostupne u internetskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ukoliko ste suglasni da tekst Vašeg završnog rada u cijelosti bude javno objavljen, molimo Vas da to potvrdite potpisom.

Suglasnost za objavljivanje elektroničke inačice završnog rada u javno dostupnom nacionalnom repozitoriju

IVAN KRETA

(Ime i prezime)

Dajem suglasnost da se radi promicanja otvorenog i slobodnog pristupa znanju i informacijama cjeloviti tekst mog završnog rada pohrani u repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i time učini javno dostupnim.

Svojim potpisom potvrđujem istovjetnost tiskane i elektroničke inačice završnog rada.

U Bjelovaru, 14. 10. 2016.

(potpis studenta/ice)